HAFTALIK KÜLTÜR-FİZİK DERGİSİ 21 HAZİRAN 1996 CUMA SAYI:7 FİYATI: 60.000.TL. (kdv dahil)

ÖKÜZ

sen muhtar emmi, sen öğretmen efendi, sen himmet dayı bu devran daha ne kadar sürecek

KAYBOLAN ÇOCUKLARIMIZ DEĞİL; VİCDANLARIMIZ!..

Eduardo Galeano, Kucaklaşmanın Kitabı'nda, elindeki şemsiyesiyle bir işçi müfrezesini tepeleyen kadını anlatır: Külüstür bir arabadan apartopar inen kadın, ağlarla güvercinleri yakalayan işçilere saldırmış, ağları parçalamaya girişmiş. O sırada güvercinler, bembeyaz bir kumkumayla havalanmış. İşçiler ne olduğunu anlayamamışlar. Kadın yorulunca, bir duvarın dibine yaslanıp soluklanmış. Uzun bir sesizlikten sonra da konuşmuş:

"Benim oğlum öldü..."İşçiler, ona çok üzgün olduklarını ama kendilerinin bir suçu olmadığını söylemişler... Kadın, "Oğlum öldü" demiş yine...

İşçiler ekmek parası derdindeymiş. Çünkü milyonlarca beyaz güvercin, Paris'in "başbelasıymış" ve belediye, bu "emek" için işçilere maaş ödüyormuş. Kadın bunu öğrenince işçilere, "Haydi vanlar" diye bağırmış...

Bir süre sonra kadın tepkisinin nedenini de açıklamış:

"Benim oğlum ölünce güvercine dönüştü..".

İşçilerden biri, kadından kurtulmak için, "Madam, siz oğlunuzu alıp gitsenize! Biz de rahatça işimize bakalım" demiş. Bu öneriyi duyan kadının ağzından şu sözcükler dökülmüş:

"Güvercinin hangisi benim oğlum, bilmiyorum ki! Zaten bilsem de alıp götüremem. Benim onu arkadaşlarımdan ayırmaya ne hakkım var..."

Galeano'ya bu öyküyü anlatan kişi Arjantinli şair Juan Gelman'dır. Gelman, Galeano' nun "İşlediği cinayetleri Hitler bilse, onulmaz bir kıskançlık duygusuna kapılırdı" dediği Arjantin cuntası tarafından, 1976 yılında en duyarlı yerinden vurulur. Gelman'ı evinde bulamayan cunta şefleri, şairin kızıyla oğlunu kaçırırlar. Kızı Nora, işkenceden geçirildikten sonra salıverilir, oğlu Marcelo ile hamile sevgilisi "güvercin" olur...

Aradan seneler geçer. Birçok "güvercin annesi"nin itici gücüyle tam 30 bin ana, faşist Arjantin cuntasını alaşağı eder...

Aradan seneler geçer, coğrafya değişir... Ülke: Türkiye'dir. 12 Eylül cuntasından bu yana, adı saptanabilmiş 300'ü aşkın insan kaybedilmiş, "güvercin"lerin arasına karışmıştır...

Yer: İstanbul, Beyoğlu'nda Galatasaray Lisesi'nin önüdür... Tam 54 haftadır, her cumartesi günü, kayıp anneleri burada sessizce oturup evlatlarını ararlar. Azdır sayıları ama varlıkları, ülkede yegane muhalif ruhtur. Ancak son iki haftadır, onların oturdukları lisenin önüne, polisler oturmaktadır. Evlatlarını aramaya gelen analar ve onlara destek verenler, polis tarafından acımasızca dövülerek, otobüslere doldurulmakta, gözaltına alınmaktadırlar.

Azdır sayıları... Bizim analarımız, Cumartesi Anneleri'ni yalnız bırakır... Onlar, Hırvat futbolcuyu deviremeyen Alpay'ı eleştirip, Maraşlı Musa'nın kaynanasıyla övünürken, devlet, Cumartesi Anneleri'nden korkar! Onbin kişilik silahlı güçle, annnelerin kafalarını kırar coplar. Postallar bedenlerine iner. Oysa sorsalar, "Hangi güvercin senin oğlun. Al git kadın!" deseler, alacakları cevap bellidir;

"Güvercinin hangisi benim oğlum, bilmiyorum ki! Zaten bilsem de alıp götüremem. Benim onu arkadaşlarından ayırmaya ne hakkım var..."

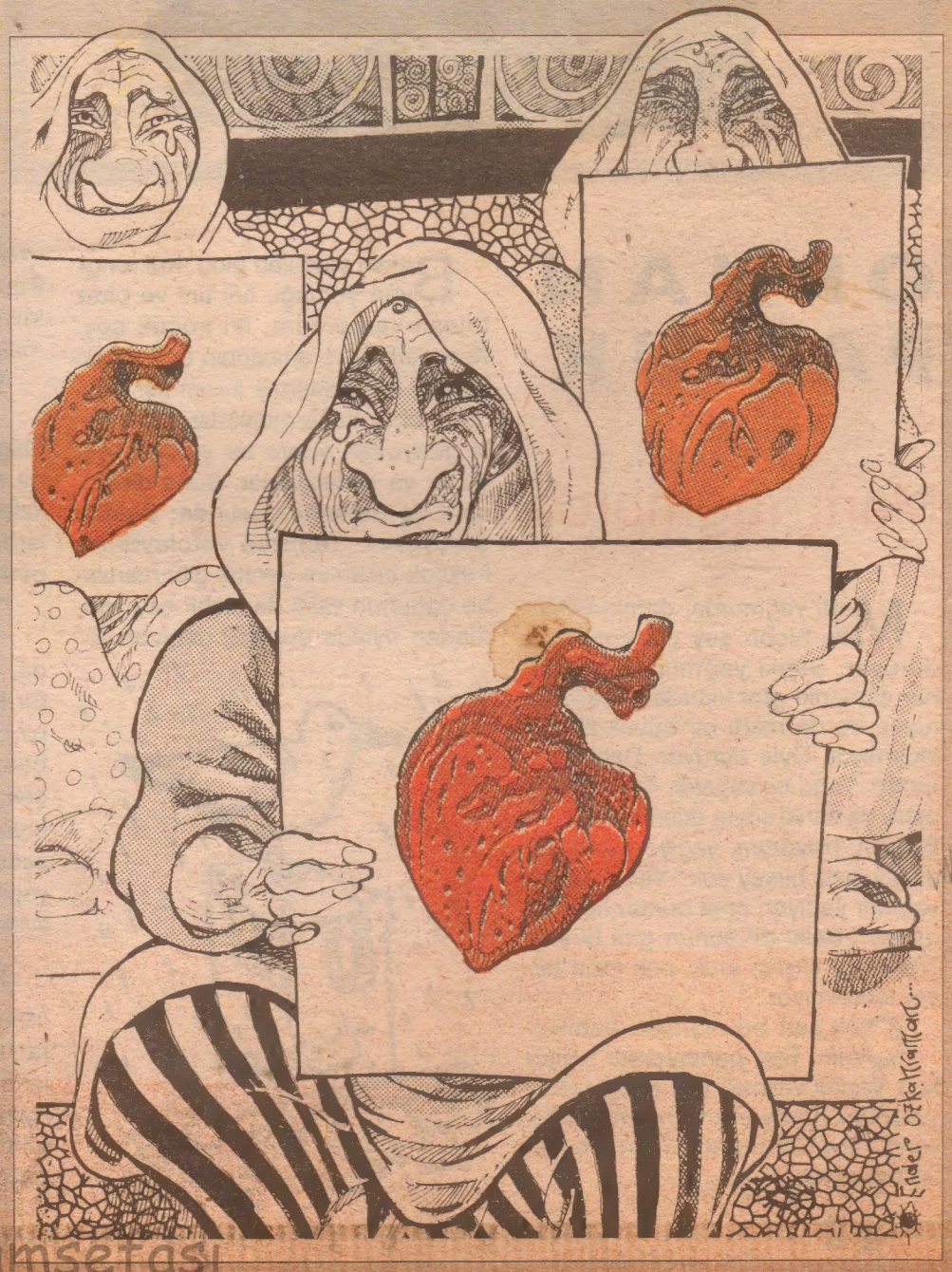

HAYDİ ANNE; AYAĞA KALK

Akşamsefası

.....Musa Kart

Doğan Güreş: *"Siyasiler, tarafsız bir kişinin başbakanlığında anlaşamıyorlarsa tarihe baksınlar. Anlaşamadıkları zaman ne oluyor"* **dedi.**

CAN YÜCEL

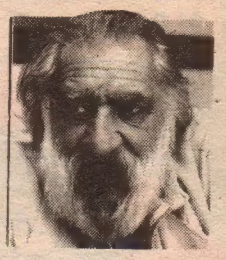

Postmorten

Yaşamın insafsızlığı yaşamın insafıdır.
İnsanı süründürerek öldürmesinde.
Bazı güzel saatler yaşarsın arada.
11 ay çiçekleri, mor salkımlar.
İşin bitmiş, yaşın 70...
Ölümden korkmayacaksın.
O kadar korkmayacaksın ki
Ecel senden korksun

Mayibasan

Güler denize karıştı göremiyorum
Boğuldu sandım açıktan
Yüreğim acıyla pırpır
O masmavi bir martı olacak gayri.

Kuzguncuk/96

ORHAN PAMUK

Martı Yağmurda

Martı yağmurda, damın üstünde hiçbir şey olmamış gibi duruyor. Sanki yağmur yağmıyor; her zamanki gibi kıpırdamadan duruyor. Ya da martı bir büyük filozof, aldırmıyor. Öyle duruyor. Damın üstünde. Yağmur yağıyor. Öyle duran martı da sanki şöyle düşünüyor: " Biliyorum, biliyorum, yağıyor; ama yapacak fazla birşey yok." Ya da: "Evet, yağmur yağıyor, ama bunun ne önemi var." Belki de şunun gibi birşey: "Yağmura alıştım artık, pek fazla birşey farketmiyor."

Çok sert bu martılar, demiyorum. Ben pencereden bakarken, yazımı yazmak için aşağı yukarı yürürken görüyorum, martılar bile, kendi hayatları dışındaki şeylere telaşlanabiliyor.

Birinin yavruları oldu. Kül rengi, yün yumağı, tiril tiril ve biraz telaşlı ve sersem, iki küçük şey. Kendilerinin ve analarının bokundaki kireçle beyazlaşmış kiremitler üzerinde biraz sağa gidiyorlar, biraz sola gidiyorlar, sonra bir yerde duruyorlar ve dinleniyorlar. Buna dinlenmek de denemez aslında: Öylece duruyorlar. Yalnızca varoluyorlar. Pekçok insan ve yaratık gibi martıların çoğunun vakti de hiçbir şey yapmadan öylece durarak geçiyor. Bir

çeşit beklemek de denebilir buna: Bundan sonraki yemeği, ölümü, uykuyu bekleyerek, bu dünyada durmak. Nasıl öldüklerini bilmiyorum.

Yavrular dimdik de duramıyorlar. Bir rüzgar esiyor, tüyleri dalgalanıyor, kendileri de. Sonra gene duruyorlar, gene duruyorlar. Arkalarında şehir hareket ediyor aşağılarda gemiler, arabalar ve ağaçlar kıpırdıyor.

Telaşlı dediğim anne, bazen biryerlerden birşeyler buluyor da, yesinler diye yavrulara getiriyor. Bir hareket oluyor o zaman, kıpır kıpır bir faaliyet, bir iş, bir telaş: Ölü bir balığın makarna gibi içorganları, çek, çek, sen çek bakalım, bölüşülüyor ve yeniyor. Yemekten sonra sessizlik. Martılar damda hiçbir şey yapmadan duruyor. Hepbirlikte bekliyoruz. Yukarıda kurşuni bulutlar.

Ama geno de gözümden kaçan birşey var. Pencerenin önünde aşağı yukarı yürürken biran sezdiğim şey: Basit değil martıların hayatı. Ne kadar çoklar! Bütün damlarda tehditkar martılar, benim bilmediğim birşeyi sessizce düşünüyorlar. Haince, öyle sanıyorum.

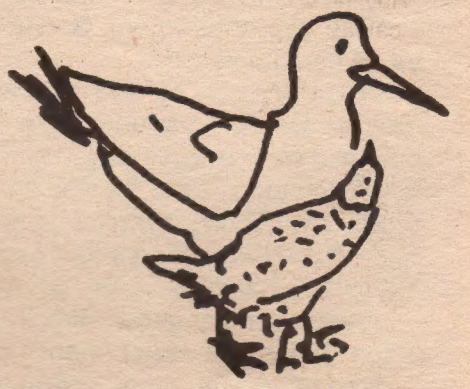

Nereden anlıyorum? Bir keresinde hepsinin ufuktaki sarımsı bir ışığa baktıklarını farketmiştim. O belli belirsiz sarı ışık, önce bir rüzgar oldu, sonra da sarı bir yağmur. O sarı yağmur hiç durmadan ağır ağır yağarken yüzlerce martı bana kıçlarını dönmüşlerdi ve aralarında gak vak konuşarak birşey bekliyorlardı. Aşağıda, şehirde insanlar kafalarını bir arabanın, bir evin içine sokmaya çalışır koşarken, yukarıda martılar dimdik, kıpırtısız bekliyorlardı. Onları anladığımı düşünmüştüm.

Bazen, martılar hepbirlikte ağır ağır göğe yükselirler. O zaman kanatlarının uğultusu yağmurun uğultusuna benzer.

Desenler: **Orhan Pamuk**

Akşamsefası

Yolculuk Nereye

ÇİĞDEM ANAT

Aldatma

Aldatmanın diğer adı profesyonellik.
Önce yalan ve riyaya kendin inanacaksın, gerisi kolay.
İnanacaksın; işin kuralıdır yalan söylemek.
Bileceksin; kandırma işin gereğidir, gerisi kolay.
Herşeyi sizin için yaptım masalını anlatacaksın.

Masalda kurdu kuzu, kuzuyu kurt göstereceksin. Dinleyen masalı bozarsa kızacaksın, alınmış numarası çekeceksin. "Sana bir daha masal anlatmam, ben de gider başkalarına anlatırım" diye tehdit edeceksin.

Bütün masalların aldatma üzerine kurulu olduğunu bilen dinleyiciler, boyun eğecekler. Belki masalın sonu iyi biter umuduyla dinleyecekler.

Masalcı cadı keyiflenecek, ballandırdıkça ballandıracak. Şekerden, çikulatadan evleriyle iştahını kabartacak. Dinleyiciyi esrarengiz sokaklara sürükleyip heyecanlandıracak. Pembe kaldırımlardan yürütecek, kırmızı halılara ayak bastıracak, fıskiyeli bahçeden, denizi tutabileceği malikaneye sokacak.

Malikanedeki çıplak heykeller yerlerinden kıpırdayacak. Heykeller konuşacak, "Hemen kaç git, masalcı seni soyup çıplak bırakacak."

Malikanedeki uşakların eli ayağına dolaşacak. Patronlarına ihanet edecek uşaklar, kahvene uyuşturucu değil, uyarıcı atacak.

Patron çıkacak bir kapıdan, önüne deniz ve güneşi serecek. Soyunmanı isteyecek.

"Heykeller söylemişti" diyeceksin, resimlerin yüzüne çaldığı karayı sileceksin, uşakların verdiği uyarıcıyla fırlayacaksın yerinden, fıskiyeli bahçeye atacaksın kendini. Bahçedeki arapsaçları dolanacak ayağına, yerlerinden sökülüp kurtulmak için.

Pembe kaldırımların yüzü kızaracak, sana geçit verdikleri için. Kırmızı halılar yuvarlanacak, uçurumdan atlayıp içlerini rahatlatmak için.

Çiçekler elinden, kaldırımlar ayağından tutup, seni masalcı amcadan uzaklaştırırlarken, amcanın adamları kesecek önünü.

Biri, çakal selamı çakacak.

Diğeri, bebek yüzlü "Toni" selamı verecek.

Çakaldan korkmayacaksın, çakallığını gizlemez, çakal çakal gezer, çakal çakal konuşur, çakal çakal çakar.

Bebek yüzlüye ne demeli?

Yalan ve riyaya kendini inandıran bebek yüzlüye...

Yalan ve riyayı profesyonellik sayan bebek yüzlüye.

Kandırma ve aldatmaya gözyumulur sadece. Kimse kanmaz aslında, kimse aldanmaz. Kanmak ve aldanmak ister belki... Kandıran ve aldatan, kendini görsün ister. Görsün; yalan ve riya insanı yalnız bırakır. Yalnız yürümez yalan ve riyadan tez yoldan dönülmelidir.

Asıl profesyonellik kendini ortaya sereserpe koyabilmek ve kabul ettirmektir. Gerisi geçicidir. Bebek yüz maskeleri bir gün düşer.

Annem çocukken bir şey söylemişti bana; "Karşındaki aptal bile olsa, en az kendin kadar akıllı sayacaksın, yoksa o aptal seni ayazda bırakır."

Büyümüş bebek yüzlü çocuklara benim çocukken öğrendiğim bu söz hatırlatılır.

NE VAR

* Adalet Bakanı Mehmet Ağar'ın yayınladığı 6 Mayıs genelgesiyle, en küçük insani hakları bile ellerinden alınan siyasi tutuklu ve hükümlülerin açlık grevi 55. gününde! Bin 200 insan, gözler önünde can çekişiyor!!!

*** İHD Genel Başkanı Akın Birdal, Laleli esnafının, Boris Yeltsin'e seçimlerde destek olmak için, Rusya'ya çuvallar dolusu eşofman gönderdiğini söyledi!**

* Cumartesi annelerinin Galatasaray Lisesi önündeki oturma eylemi yine polis tarafından engellendi! Beyoğlu'nda "durumu şüpheli herkes" gözaltına alındı! Polis, oturma eyleminden bir gün önce Balık Pazarı esnafını dolaşarak, "Yarın, burası Kadıköy gibi olacak. Dükkanlarınıza saldıracaklar, camlarınızı kıracaklar" diye uyardı! Esnaf, "herhangi bir olaya karşı" dükkanlarına sopalar koydu!

*** 12 Eylül cuntasından sonra cezaevlerindeki açlık grevlerinde, 15 kişi hayatını kaybetti. Ölenlerin listesi şöyle: Ali Erek, Kemal Pir, Hayri Durmuş, Akif Yılmaz, Ali Çiçek, Orhan Keskin, Cemal Arat, Abdullah Meral, Fatih Öktülmüş, Haydar Başbağ, Hasan Telci, M. Emin Yavuz, Abdullah Fidan, Fesih Beyazçiçek ve Remzi Altıntaş!!!**

* Mustafa Sandal'ın son kasedi "Gölgede Aynı", 5 günde 560 bin sattı. Aynı tas, aynı hamam!.. Sadece sözler değişmiş!

*** İçişleri Bakanı Ülkü Güney, Türkiye'de 622 bin 505 kişiye silah ruhsatı verildiğini açıkladı.**

*Sunay Akın'ın "Makineler" ve "Antik Acılar" kitabı 3. basımını, "Kaza Süsü" 2. basımını, Cem yayınevinden yaptı.

*** HABİTAT 2 İnsan Yerleşimleri Zirvesi sürecinde, Güneydoğu'da 10 köy boşaltıldı! 6 milyar dünyalının bundan haberi olmadı!**

* Altı yıl önce, bir grup ODTÜ öğrencisi tarafından yayın hayatına başlayan ABRA dergisinin yeni sayısı, okurlarıyla buluştu!

*** Camiler de "Türkleştiriliyor"! MGK tarafından hazırlanan yeni Bayrak Kanunu'na göre, tüm camilere bayrak asılacak!**

* Tiyatro sanatçısı ve yazarımız Ferhan Şensoy, babası Cemil Şensoy'u kaybetti. Başsağlığı dileriz!

*** Hazar grubu tarafından "Alternatif HABİTAT" programında oluşturulan resim sergisinde kullanılan dizelerden: Ve temizdir Boston sokakları / çünkü Ortadoğu düzenli olarak bombalanır.**

* Caz müziğinin efsaneleşmiş ismi, Amerikalı caz sanatçısı Ella Fitzgerald, 78 yaşında hayata gözlerini yumdu!

*** Diyanet İşleri Başkanlığı, "Evde köpek beslemenin caiz olmadığı"nı buyurdu!!?**

* İzlek dergisi, 29/30. sayısı çıktı. (P.K. 82 06441 Yenişehir, Ank.)

*** Çiller ile Erbakan, koalisyon görüşmelerinde, birbirleri hakkındaki araştırma önergelerini koz olarak kullanıyorlar!**

* "Düşler/ Öyküler" in birinci sayısı, yayın hayatında...

*** Cumartesi annelerinin eylemi nedeniyle, Beyoğlu'nda önüne geleni gözaltına alan polislerin, bir meslektaşlarını, "Ben sivilim, ben sivilim kardeşim" diye bağırmasına rağmen karga tulumba gözaltına aldığı görüldü!!**

* Efes kazılarının 100. yıldönümü...

*** The Ekonomist, Türkiye'de politikacıların askerlerin sözünden çıkmadığını ve ordunun denetlenemediğini yazdı!**

* "Sosyal demokratlar", "Demokratik solcular", "Baykalcılar", "İnönücüler", "Yenilikçiler", "Gürkancılar", "Bölge milletvekilleri", "Karayalçıncılar", "Hikmet Çetinciler", kısaca orta solcular, yeni bir bölünmenin daha eşiğinde!

*** Aylık tiyatro dergisi, "Tiyatro Tiyatro" 60. sayısına ulaştı...**

* Aras Kargo'da işçiler tam 1 yıldır grevde!

*** Cumhurbaşkanı Demirel, politikada söz sahibi olduğu 29 Kasım 1964' den bu yana 31 yıl 22 gündür "iktidar"da. Bu süreyle, en uzun tahtta kalan padişahlardan Fatih Sultan Mehmet'i sollayan Demirel, 32 yıl 7 ay 27 gün tahtta kalan İkinci Aptülhamid'i de geçecek gibi!!!**

* Çocuk işçiler, daha çok sömürülüyor.

*** ABBATE gömlekleri, gazete reklamlarında, kocasının beş çocuğu ile terkettiği Manisa Manisalı Halime Yılmaz'ın, altıncı çocuğunu doğurmak için kendi kendine yaptığı sezaryenin fotoğrafını kullandı!!**

* Gazeteci- Yazar Orhan Gökdemir, kendisiyle birlikte Ahmet Altan, Ali Bayramoğlu, Koray Düzgören ve Temaşa F. Dural'ın Genelkurmay tarafından "istenmeyen adam" ilan edildiklerini söyledi!

*** Çiller'in 53 korumasi, 34 basın müşaviri var!**

* DANS MÜZİK KÜLTÜR folklora doğru/ çeviri araştırma dergisinin 62. sayısı çıktı.

*** Gazete satarken, polisler tarafından öldürülen 17 yaşındaki İrfan Ağdaş'ın ailesi, telefonla tehdit ediliyor!**

* Almanya'da yarım milyon işçi, Bonn'da meydanları doldurdu ve Kohl hükümetinin kamu harcamalarıyla sosyal ödeneklerde yapmayı planladığı kesintiyi protesto etti!

*** Tiyatro Tanı'dan "Zirvedeki Kadınlar"... Yöneten: Özkan Schulze... Cuma 20.00, Cumartesi 18.00, Pazar günü 15.00'de, Martı Sanatevinde.**

* Yeni Yüzyıl gazetesi muhabiri Ahmet Şık, her toplumsal olayda, polis tarafından gözaltına alınmak istiyor!!!

*** DYP Kilis milletvekili Doğan Güreş'in üslubu, cunta şefleri gibi!!**

* Ders kitaplarını yetersiz bulan eğitim emekçileri, alternatif ders kitabı hazırlığı içinde.

*** 3 kişinin öldüğü 15-16 Haziran olayları, 26 yıl sonra bir daha anıldı!**

* Altın Portakal para ödülü arttırıldı. Ayrıca Altın Portakal Kültür ve Sanat Vakfı tarafından film çekmek isteyenlere 5 milyar lira dolayında avans verilecek.

*** Karikatürist Suat Özkan'ın "Dedeler" Albümü, LM yayınlarından çıktı. 0.212. 251 42 44'den isteyebilirsiniz...**

* 4 kişilik bir ailenin zorunlu mutfak harcaması bir yılda yüzde 115.8 arttı ve 19 milyon liraya ulaştı!

*** Semra Özal, "Turgut'un üstüne evlenmem" dedi!**

* Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyesi Prof. Sabri Hizmetli, Cuma namazının çirkin kadınlara farz, güzel kadınlara haram olduğunu söyledi!

*** Türkiye'nin kültür yaşamı internette. Dileyen Prizmanet- Video On Line Bilgi Hattı'nı, mesai saatlerinde 0.212. 227 98 60-61 nolu telefonlardan arayarak bilgi alabilir.**

* Küçükçekmece'deki kamta bulunan göçmen aileler sefalet içinde...

*** Özel Pera Müzik ve El Sanatları Merkezi, BALE, 1996-1997 öğretim yılı önkayıtları başladı... Tel: 0.212. 245 44 60**

* Ekranlar şiddet saçıyor: Özel televizyon kanallarının bir haftada 513 şiddet görüntüsü yayınladığı belirlendi!!!

*** Yargıtay kararı: "Evli erkekle yaşayan kadına manevi tazminat yok"!**

* RP Genel Başkanı Erbakan, partisiyle koalisyona yeşil ışık yakan DYP Lideri Tansu Çiller'e, Yolsuzluk soruşturmalarından ve partinin bölünmesinden korkma" diye güvence verirken, eski Genelkurmay Başkanı ve DYP Kilis Milletvekili Doğan Güreş'e de bakanlık önerdi!

*** Kenan Erçetingöz, neden her yazısında "gazeteci" olduğunu belirtir?!**

* Tunceli'nin Hozat ilçesinde gıda ambargosu devam ederken, köylülere verilen sınırlı ölçüde çay ve şeker de yasaklandı!

*** Dünya hızla çölleşiyor!?**

* Manisa' da 16 liseli gence işkence yaptıkları savıyla 10 polis hakkında açılan davada toplam 700 yıl hapis cezası istendi! İşkence emrini veren müdür ise sanıklar arasında yok!!!

*** Eski Erzurum Milletvekili Abdülmelik Fırat, Türkiye'nin en işlevsiz kurumunun "meclis" olduğunu belirtti!!!**

* İstanbul Mecidiyeköy'de Önder Soy adlı bir gerici, elele yürüyen bir çifte saldırdı. Olayda, Hüseyin Yıldıran bıçakla yaralandı, Süreyya Yıldıran'ın dişleri kırıldı.

*** Kültür Bakanlığı'na MHP kökenli Agah Oktay Güner'in getirilmesiyle başlayan MHP'li kadrolaşma, bakanlığa bağlı çocuk kreşlerine ve Devlet Opera ve Balesi'ni de kapsadı!!**

* Prizma programının tahammül ötesi Nurseli İdiz, geçen Cumartesi günkü kayıp ailelerinin gözaltına alınışı sırasında, kameramanına, "Bu akşam, herkes bunu gösterecek. Biz mizah yapalım" dedi. Panzerlerin yanında koştu, polislere el salladı, gülücükler dağıttı!

*** Manisa polisine, emniyet genel müdürlüğü organizasyonuyla insan hakları dersi verildi!!!**

* Hürriyet, Küba Lideri'nin Türkiye ziyaretiyle ilgili olarak, "Castro'nunki büyük hizmet. Türkler komünist görsün diye geliyor" değerlendirmesini yaptı!

*** İsrail Cumhurbaşkanı Wiezman, HABİTAT nedeniyle geldiği Türkiye'de, diplomasiyi unuttu. Demirel ve ordunun RP'nin iktidarına izin vermeyeceğini savunan Wiezman, Arap ülkelerinin Türkiye ile yaptıkları askeri anlaşmaya tepkilerinin abartılı olduğunu öne sürdü ve bu anlaşmaya karşı çıkanları "aptallıkla" suçladı!!!**

* Film: Serçe... " Vücudunu İsa'ya adayan bir bakire, ya gerçek dünyadan bir gence gönlünü kaptırırsa?!."

*** " İstanbul Kanatlarımın Altında" filminin Kayseri'de yasaklanmasının "zaferi" Ülkücüler ile dincileri birbirine düşürdü. Kayseri Nizam-ı Alem Ocakları Başkanı Zekeriya Karaca, "Bu filmi yakardık, gene de oynatmazdık. Haa, sinemada oynuyor, insanlar içerde, o zaman ne yapacağımızı görürdünüz" şovunu yaptı!!!**

* "Postacı" yeniden Pera Sineması'nda.

*** Milli Güvenlik Kurulu, pasaport yasasının değiştirilmesini istedi. Yapılacak değişikiğe göre, mahkeme kararı olmadan bile, İçişleri Bakanlığı, yurtdışına çıkması "sakıncalı" kişilere çıkış yasağı koyabilecek!!!**

* İki travesti, HABİTAT nedeniyle, evlerinin polisler tarafından yakıldığı iddiasıyla suç duyurusunda bulundu!!!

*** Grup Yorum'un yeni kaseti, "Geliyoruz" kitapçılarda ve müzikmarketlerde...**

* İki yıl önce gördüğü işkenceler nedeniyle, tedavi olmak için yattığı Adana'daki Balcalı Devlet Hastanesi'nde hayatını kaybeden Hasan Alat'ın cesedi, tedavi borçları nedeniyle 5 gün boyunca rehin tutuldu. Alat'ın cesedi, 558 milyonluk senet imalatıldıktan sonra ailesine verildi!?

*** Hasan Ali Toptaş'ın yeni romanı "Kayıp Hayaller Kitabı", Can Yayınları'ndan çıktı.**

* DYP, Koç gurubuna savaş açtı!

*** Gazeteci Metin Göktepe'yi döverek öldürdükleri savıyla ilgili olarak sorgulanan polislerin, meslektaşlarından işkence gördükleri şikayeti üzerine konuşan İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Deniz Gökçetin, "Öyle sorular sorduk ki, düşüp bayılanlar bile oldu" dedi!!**

* Sinema sanatçısı Ferdağ Ferdağ'ın "Bu Genç Kız Artist Olmak İstiyor" kitabıyla ilgili olarak, Hürriyet'in Kelebek eki, "Yeşilçam'ın Yalım Erezi" manşetini attı!!

*** Hakkari'nin Baye köyünde özel timler tarafından dışkı yedirilen Sadi Beyter, özel timlerden davacı olmaması için gözaltında tutuluyor!!!**

* Hitler faşizminin püskürtüldüğü Stalingrad'a, Hitler'in askerleri için anıt dikildi!?

*** 224 kupona Buzdolabı vereceğini açıklayan Yeni Günaydın gazetesi, promosyon sonunda taahhütünü yerine getiremedi. Buzdolaplarını alamayan okurlar, Yeni Günaydın gazetesi hakkında suç duyurusunda bulundu!**

* Köxüz dergisi... İlişki adresi/ Kontat: Brigittenstr. 5, 20359 Hamburg...

*** Yeninur'un kasedi "Turnalar", kitapçılarda ve müzikmarketlerde.**

NE YOK

Akşamsefası

HALİT ÇAPIN

Kesik Ayaklı Kadın Ve Çocuğu

Güzel Rabbimin işlerine karışılsın diye mi konulmuşlardı, bırakılmışlardı oraya?.. Bu kadın kesik ayağıyla meydanı koşuşturan bacaklar arasında ne yapmaktaydı acep?

Beyazıt Meydanı'nın oralarda, bencileyin harap bir taksi olursa o kadar olur bir Mercedes'e, durup durduk yerde ana-avrat küfretti. Arkadan gelen bir minibüs, taksiye koltuk çıkıp, Mercedes'e kafa atmaya yeltendi ama, bir otobüs araya girip ayırdı.

İş mayna olunca, Mercedes gülümseyip bir Marlboro yaktı. Taksi, minibüse bir Bafra utattı. Yolda adamın biri yere tükürdü. Biri burnunu, diğeri kulağını kaşıdı. Kendi kendine konuştu biri. Üniversite kapısının iki saatinden biri diğerine "Yürü be. Yine geç kaldın" dedi. Hoparlörler takıldığından bu yana, avazelerini kaybetmiş Beyazıt Camii, avlusundn suskun güvercinleriyle oynamaktaydı.

Ben Laleli'de ya bir Diyarbakır'a gidecektim, ya bir Gaziantep'e... Orda ya bir baklava yiyecektim, ya bir şöbiyet... Ama önce gayet vahim bir lahmacun...

Amanın, baklava yedikçe nasıl tatlanan bir hayat bu...

* * *

Kadın taşların üzerine oturmuştu. Kadının ayaklarından biri kesikti. Kadın koltuk değneklerini yanına dayamıştı. Kadın varsa yoksa yirmi yaşlarındaydı. Kadının oturduğu taşların üzerinde bir de bebe uyuyordu. Bir bebe, bir ekmeğe sarılmış uyuyordu. Soran olsa, bebenin üç ay ve dahi üç günlük olduğunu öğrenecekti. Çocuk pembe pembe güneşe karşı uyuyordu. Neme lazım, güneşin o gün delikanlılığı üzerindeydi. Bir dakikacılığına bile olsa, bütün bulutlara inat diretip, çocuğu bırakıp gitmedi bir başka yerlere...

Kadının ve çocuğun üzerlerinde bulundukları taşlar, Bizans'tan bu yana çok şeyer görmüş olmalarından ötürü umursamasızdılar. Kıpırdadıkları bile yoktu yerlerinden.

Pekiy, kim koymuştu bu kadını buraya, bu kesik bacağıyla, koltuk değnekleriyle ve yirmi yaşlarıyla? Ya güneşin bir türlü bırakıp gidemediği o taşların üerine uzatılmış bebecik? O al bebecik, gül bebecik... O uykulardaki sımsıcak bebecik... Yanıbaşındaki bir somun ekmekle, rüyalarında güneşle, "elim sende" oynayacak bebecik... Kim koymuştu onları oraya ve ne hakla? Sefillik edebiyatları yapılsın diye mi? Güzel Rabbimin işlerine karışılsın diye mi konulmuşlardı, bırakılmışlardı oraya?.. Bu kadın kesik ayağıyla meydanı koşuşturan bacaklar arasında ne yapmaktaydı acep?

Bu kadın otobüslere bilet satmadaydı yaşayası diye çocuğuyla beraber... Soran biri olsa söyleyecekti adamının birkaç ay önce karnı sancılanıp öldüğünü... Soran biri olsaydı anlatacaktı o zamandan bu yana değin, bebesiyle bir bşına bırakılmışlığını... Soran biri olsa diyecekti ismini "Gülseren" diye...

Ben bütün meslek yaşamımda gazetede yayınlanan tek fotoğraf çektim. Zap Suyu'nun oralarda, çok yüksek-lerde, bizleri çoğunlukla yemek yerken seyreden küçük bir dağ kızının fotoğrafını... Kızın fotoğrafını ismi PERİŞAN'dı diye çektim... Kızın ismi gerçekten PERİŞAN'dı da ondan çektim. PERİŞAN'ın fotoğrafını ismini dört beş kez yinelettikten sonra çektim...

O taşların üzerinde uyumakta olan, güneşin bir türlü bırakıp gidemediği bebe için de bir bakıma öyle oldu sayılır... Birisi ismini sordu bebenin... Üç ay, üç günlük bebenin... dedi ki anası:

– İsmi "Çile"dir dedi...

Ne bileyim, belki bu fotoğraf bebenin ismi yüzünden çekildi... Bu yazı ismi yüzünden yazıldı belki... Ne bileyim...

Ben baklava yemeğe gidiyordum, ne güzel...

Amanın, baklava yedikçe nasıl tatlanan bir hayat bu!..

BEHÇET NECATİGİL

Şayet Aşk

Şayet aşkın tohumu
Düşmüşse gönlüne
Suyunu esirgeme
Aşkın hakkını yeme
Pişman olursun ömrünce.

Sana gölge verecek dallar
Fışkırır ancak gençlikten
Büyüt bu fidanı ey genç
Hazır yeşermişken!

Ne demek istediğimi
Ömrünün ortalarında
Ansızın anlarsın
Alkol kana yayılınca.

SOSYOLOK ECEVİT

Biz toplum olarak, fıkra dağarcığımızı ne zaman toplumcu-gerçekçi bir çizgiye oturtabileceğiz?

Her yazıya negatif bir cümleyle, kötümser bir yargıyla başlamak beni üzüyor. Ama ben düşündüğümü söylemek durumundayım ve fıkra konusunda da umutsuzum. Fıkralarımız toplumcu-gerçekçi çizgiden çok uzak. Ne acı...

Açıkça ifade edeyim ki, bu konuya girmemin nedeni, yazılarımın sonuna eklediğim fıkraların bazı kesimlerden tepki alması. Fıkralar çok kötüymüş, çok saçmaymış, niye hep "küçük Ercan fıkraları"ymış... Naklettiğim fıkraların moda tarzda, yaygın beğeni toplayan tarzda olmadığını ben de biliyorum. Ancak o fıkralarda, toplumun gerçekleri var. Küçük Ercan, öğretmenin "Üç portakal beş portakal daha ne eder?" sorusuna "Vitamin, öğretmenim!" cevabını verirken; babası sınıftaki durumunun nasıl olduğunu sorduğunda "Sınıftaki durumum iyi, kaloriferin yanında oturuyorum" derken toplumsal yaşamın gerçeklerini tüm çıplaklığıyla serer ortaya. Bunlar birer fıkra değil, birer haykırıştır adeta.

Ya beni eleştirenlerin pek sevdikleri fıkralara ne demeli? Bu fıkraların bazıları üzerinde analitik değerlendirmeler yaparken, hiç istemediğim halde, çirkin kelimeler kullanmak zorunda kalacağım. Ancak bu fıkralarda hayatın ne çirkin yüzü var, ne güzel yüzü... Uzun ve manasız olduğu için başını anlatmayayım; bir fıkranın sonunda, dağda kaybolan adam çobana diyor ki: "Sana sürü alsam, koyunlar telef olur, beni unutursun. Ev alsam, ev yanar, beni unutursun. En iyisi ben seni bir s..iim, ömür boyu unutamazsın!" Afedersiniz, tek kelimeyle iğrenç! Haydi işin bu yönünü geçtik; çoğumuz dağ görmüş, çoban tanımış insanlarız. Dağda çobana böyle bir söz söylemek bu toplumun gerçeği midir? Siz hiç böyle bir olaya şahit oldunuz mu? Bazıları, "İyi de, fıkra bu" karşılığını vereceklerdir. Diyelim ki fıkra; peki, fıkralar toplumun gerçeklerine aykırı olur diye bir kural mı var?

Şimdi yine mayınlı bir alana dalacağım. Niçin mayınlı olduğu sorulursa: Vaktiyle bir yazarımız bu konuyu bir muhalif-alternatif gazetede işlemişti de, dolaylı yoldan uyarı almıştı. Hey gidi günler... Efendim, fıkra anlatımımızda "tabii" kelimesinin fazla cömertçe kullanıyoruz. Çoğumuz da "a"yı uzatıp, "taabi" diyoruz. Mesela, bir kardeşimiz fıkra anlatmaya başlıyor: "Adam trene binmiş. Yanına bir kadın oturmuş. Taabi bizimki kadını s..miş!" Cinsel ilişkiye girince "bizimki" oluyor bir de... "Adam evden çıkınca, taabi misafir de adamın karısını s..miş!" Başka? "Taabi ayı da yatırmış avcıyı s..miş!" Ne yalan söyleyeyim, bu üslupla fıkra anlatan insanların yanında her an bir tacize uğrayacağımdan korkuyorum. Bu iş bu kadar tabii ve kolaysa... Ama gerçekçi olalım, toplumcu-gerçekçi bakalım. Toplumumuzun gerçeği bu mudur? Zaten cinselliği zor yaşayan bir toplumuz, nasıl oluyor da "taabi" bu kadar kolay ilişkiye giriyoruz? İnanınız ki, bu çirkin fıkralardan alıntı yaparken midem bulanıyor ama yaralarımıza parmak basmak da benim görevim, topluma karşı sorumluluğum. Yine de aslanla oral seks yapan tavşan, randevuevinde çalışan uzaylı, cinsel organıyla kapı açan Karadenizli gibi imgelere dayanan fıkralara değinmek bile istemiyorum. Beni de aşan olgular var...

Yalnız, Karadeniz fıkralarının bir kriz sürecine girdiğini vurgulamadan da edemeyeceğim. Ne yazık ki onlar da toplumcu-gerçekçi çizgiden uzaklaşıyorlar. En azından, bizim toplumumuzun gerçeklerinden kopuyorlar. Hatta Hıncal Bey adında, esasen pek sevdiğim bir köşe yazarının Amerikan porno dergilerinden tercüme ettiği fıkraları "Temel fıkrası" şeklinde takdim ettiği yönünde rivayetler var ki, buna inanmak mümkün değil.

Bazı güzel fıkraların toplumsal hafızadan silinip gittiğine de inanmak mümkün değil bizler için. Ama yavaş yavaş inanacağız galiba. Ne acı... Şu fıkraya ne dersiniz: Papaz, vaaz sırasında "Düşmanlarınızı seviniz" deyince, ön sıralardaki bir adam arkadaşının kulağına fısıldamış: "Zaten öyle yapmıyor muyuz? Kadını, içkiyi ve tütünü sevmeyenimiz var mı?" Nereden nereye, böyle toplumcu-gerçekçi, yaşamımızın içinden kopmuş fıkraları terkedip belden aşağı saçmalıklara... Kendimizi toparlamamız için vakit geldi de geçiyor bile...

yazılarımızı hep fıkrayla bitirdik. Madem ki bugün yazının tamamını fıkralara ayırdık, iyisi mi bir değişiklik yapalım, sözümüzü bilmeceyle noktalayalım: Kat kat döşek, bunu bilmeyen eşek!

Cevap, tabii ki lahana. Yalnız geçen gün yeğenim "Gofret" dedi, lahanayla döşeğin alakasını kuramadığını, gofretin de kat kat olduğunu, üstelik şeklinin de döşeğe daha çok benzediğini söyledi. Haksız da değildi belki... Bu nedenle, cevabı tartışmasız bir bilmece sorayım: Yedi delikli tokmak/Bunu bilmeyen ahmak!

Bakın, bunun cevabını vermeyeceğim de, ipucu vereceğim: Vücudumuzun, daha çok kullanarak fıkralarımıza seviye kazandırabileceğimiz bir bölgesi!

Akşamsefası

LEB-İ DERYA SAYIN

SAYIKLAMALAR

Tuncel Kurtiz

Berlinleme

../...

Ne oldu sana delikanlı
Aman aman!
delik deşik ciğerlerinde
derin bir soluk al
Üfle be üfle
Üfle klarineti
7 1/2 renk patlasın
gökkuşağının tam göbeğinde
hayda.
Öteye öteye öteye
Öte öte öte
"Usta uzağı değil
Öteyi seçti
Yalnızlığı
Ondandır" (Ö.Asaf)
Behçet Necatigil hoca Edebiyat Matinesi
"Atılır bozuk paralar gibi önümüze alkış"
Bir çocuk 17 yaşında
Ölü bir şehir
Bir ölü şehir
Ceneviz
Galata

Yazıcı çıkmazında güneş var bu sabah. Malta taşından Sivastopol İskaç Kilisesi'nde kanun içtik etini yedik, sonra kahve.

Çocuklar Surinamlı, Yahudi, Kürt, Türk, Arap. Top oynuyorlar.

Yazıcı çıkmazında güneş var.

Ben cigara içiyorum.

Ve ben Çiçek Pasajı'na gidiyorum.

Yaşasın
Haydarpaşa lisesi
Sabah erken kalkar
Apış arasına bakar
Herkes ondan korkar
Bombili bilibom
4H 41
215 Ünal Arpacı
Haydi sinemaya!
Atlas.
Bira Arjantin, duble votka
Cahit Irgat.

Hemingway. 49 hikaye. Şehir tiyatrosunda Liliom ve Fırtına.

"Dekor, ses, ışık güzeldi fakat fazla gösteriş vardı. Miranda rolünü daha serbest oynayabilirdi." 2.11.1952. Fırtına'yı okumamıştım. Oyundan pek bir şey anlamamıştım. Gene de tiyatroya gitmiştim ya. Hem de yalnız. Hiçbir arkadaşım gelmemişti benimle. Yalnız dönmüştüm, Yüksek Kaldırım'dan Karaköy'e. Vapur altı kuruş ve tramvay 3 kuruş. Ve Haydarpaşa 12. yatakhane. Muallim Muavini iyi geceler dileyip ışıkları söndürür söndürmez futbol sahası gibi yatakhanenin en uzak köşesinden canhıraş bir feryad: "Hani bileğine kadar sokacaktın, dirseğinin orda işi ne?" Ve kahkahalar. Tuncel de ilk kez duyduğu bu lafa gülmek zorunda.

Akşamsefası

MESUT KARA

Artizler Kahvesi

BİLGE ZOBU

Oldukça mütevazi, emin olmadığı konularda konuşmayı pek sevmiyordur. Bildiği konularda da "sanıyorum" sözcüğünü kullanır.

1960'lı yıllar Yeşilçam'ın yaşadığı özel bir dönemdi. Rekor sayıda filmler çekiliyor, birçok yönetmen ve oyuncu bu yıllarda sinemayla tanışıyordu. Unutulmaz filmler yapıldı, unutulmaz oyuncular, usta yönetmenler yetişti. '70'li yılların başlarına kadar sürdü bu durum. Sonra büyü bozuldu. '70'lerin ortalarında birçok eski oyuncu uzaklaştı Yeşilçam'dan. Bazıları on-onbeş yıl uğramadı o sokaklara. İlişkiler koptu, Yeşilçam'da kriz aşılamadı. Gittikçe daha az film çekilir oldu. Bir zamanlar, yılda üçyüz film çekilirken, artık bir elin parmakları kadardır çekilen film sayısı. **"Sanıyorum bütün dünyada film üretiminde, Amerika hariç düşüş var. Öyle sanıyorum. Amerika dışında belki Fransa diretiyor, fakat İtalya, İsveç filmlerinde de düşüş var. Bu tabii biz de içlne alıyor, malum bizim bir de pazarımız kısıtlı. O kadar geniş bilgim yok, fakat böyle olduğunu sanıyorum."** Zobu, Amerika dışında dünya sinemasında da bir kriz olduğunu, film çekiminde düşüş olduğunu düşünüyor. Bu durum herkes gibi onu da üzüyor. Yine de umutludur: **"Son senelerde sinemada bir durgunluk var maalesef. Üzücü bir olay bu. Fakat gidiyorum, salonlar dolu. Özellikle gençlerde, yabancı filmlere rağbet var. Son bir ümit çıktı, İstanbul Kanatlarımın Altında. İyi iş yaptığını duyuyorum, bu sevindirici. Tabii tek bir filmle olmaz, umarım devamı gelir."** Kapıcılar Kralı'ndan ve daha birçok filmden tanıdığımız Bilge Zobu, 1932 yılında İstanbul'da doğar. Lise sonrası tesadüfen Haldun Dormen'le ahbaplık kurar ve onun teşvikiyle tiyatroya girer. Aynı zamanda sinemayla da tanışır. **"Hemen, aşağı yukarı aynı zamanda başladı ikisi de. Haldun Dormen'in Cep Tiyatrosu vardı. Çok güzel bir amatör tiyatroydu. Şimdi öylesi olduğunu pek sanmıyorum doğrusu. Önce orada başladım. Fakat hemen akabinde de sinema macerası başladı. '50'li yıllardı, Atıf Yılmaz'la Anadolu'da bir filme gittik. Senaryo Yaşar Kemal'indi; Bu Vatanın Çocukları. Sonra yine Anadolu'da başka bir film daha çevirdik. Bunlar hep Göreme'de oluyor, peri bacalarının oralarda. Tabii o zamanlar yol yok, iz yok. Bu şekilde sinemaya girdim. Fakat devamlı sinema yapamadım, bunun en büyük nedeni, tiyatroda çok aktifdim gençliğimde. Devamlı oyun çıkarıyorduk. Bu böyle yıllarca sürüp gitti. Sinemaya yeteri kadar zaman ayıramadığım için şimdi üzülüyorum doğrusu."**

Böyle söylemesine karşın epey bir filmi vardır Bilge Zobu'nun. O, bu sayının uzun zaman diliminde kendiliğinden oluştuğunu düşünüyordur. Oldukça mütevazi, emin olmadığı konularda konuşmayı pek sevmiyordur. Bildiği konularda da **"sanıyorum"** sözcüğünü kullanır: **"200'ün üzerinde sanıyorum. epey bir rakkam sanırım. Tabii senelerin getirmiş olduğu birikimle oldu bu. Tiyatro hep vardı, o aralıksız sürdü. Cep Tiyatrosu'ndan sonra Dormen'in özel tiyatrosunda çalıştım. '50'li yılların ortalarında Adana Belediyesi, Adana Şehir Tiyatrosu'nu kurdu, oraya gittik. Doğrusu çok iyi bir kadroydu. Başımızda Devlet Tiyatrosu'ndan o zamanların çok değerli oyuncusu Saim Alpago vardı. Fakat ağırlık İstanbullu oyunculardandı. Salih Tozan, Cahit Irgat gibi önemli isimler vardı. Bunların arasında ben daha yeniydim o zamanlar. Fakat biz orada devam etmedik, İstanbullular döndü. Ankara ağırlıklı olarak onlar devam ettiler, zaten Alpago da Ankara Devlet Tiyatroları'ndandı. Döndükten sonra İstanbul Şehir Tiyatroları'na girdim. Giriş o giriş. Burada da işte 37 sene bitti. Yakında da yaş haddinden emekli olacağım."** Sinemada yan rollerde oynar daha çok. Önemli yan roller. Hiç başrolü yoktur: **"Tabii, tabii hep yardımcı rollerde oynadım.Önemli rollerim oldu, ama hep yardımcı roller. Hiçbir zaman bir filmi alıp sürüklemedim. Örneğin ilk filmlerimden olan Bu Vatanın Çocukları filmindeki rolüm, önemli bir yardımcı roldü. Daha sonra Kemal Sunal'ın yanında önemli roller oynadım. Bunlardan biri Kapıcılar Kralı'ydı, diğeri Gülen Adam. Şimdi aklıma gelenler bunlar, epey filmde önemli yardımcı roller oynadım."** Sinema ve tiyatroda bildiğimiz başka Zobu'lar da vardı. **"Evet, akrabam olur sanatçı Zobu'lar. Vasfi Bey annemin kardeşiydi. Annemle babam evlendiği zaman soyadı yokmuş, sonradan iki ailede Zobu soyadını almışlar. Melike Zobu var; o da yeğenim olur. Dayı, amca gibi akrabalık durumlarını pek bilmiyorum ben; onlardan birinin torunu ya da kızı. Çok şeker bir kızdır. Sanıyorum bıraktı sinemayı."**

Bugüne kalan yüzlerce filmin içinde, şimdinin teknik olanaklarıyla bile çekilemeyecek denli başarılı filmler vardır. Tesadüfen sinemaya girmiş insanlardan çok başarılı oyuncular çıkmıştır. Bilge Zobu, **"Sinemada, özellikle bizim sinemamızda, o zor şartlarda patrondan set işçisine, oyuncudan yönetmene herkesin severek, feragatle"** çalıştığına inanıyor. **"Herkes severek yapıyor bu işi. Onların arasında çalışmış olmaktan her zaman mutluluk duydum ve gururlandım. Sinemanın çalışma şartları, özellikle bizde çok çetindir. Bundan dolayı bazı üzücü olaylar da olmuştur. Bunlar, tabii yalnız şahsıma değil, bütün sinema camiasına, sanatsever camiaya üzüntü veren olaylardır. Acı olaylar maalesef bazı arkadaşların hayatlarını kaybetmesine kadar gitmiştir. Fakat genelde çok zevkli, keyiflidir sinemada çalışmak. Sonunda dipsiz kuyu, boş ambar. İnsanlar çalışmıştır, fakat sigortaları olmamıştır; şartlar öyleydi, söylenemezdi de. Bu işler çok sonraları başladı, o zamanlar bu laflar konuşulamazdı. Sosyal haklarımız sonraki yıllarda derlendi, toparlandı. Eksik olmasın Ümit Utku bazı arkadaşlara yardımlarda bulunmuştur."**

Sosyal haklar, sendikalar.. Bilge Zobu'ya göre, sorunu ne devlet, ne de meslek kuruluşları tek başına çözebilir: **"Sosyal hakların uygarlaşması, Türkiye'nin demokratikleşmesiyle ve medeni ülkeler seviyesine yaklaştığımız oranda gelişecektir. Yoksa şimdi bir insanın ağzının ucundayız. Başbakanlardan biri birşey söylese o oluyor. Onların da bin türlü işi var herhalde ki, bizim sorunlarımızla pek uğraşamıyorlar. Sanırım Gazi'nin dediği gibi, muassır medeniyetler seviyesine ulaştığımızda bizde de bazı şeyler daha iyi olacak."** Peki ya vefa-vefasızlık konusunda ne düşünüyordu? Bir de sinemadan para kazanabilmiş miydi? **"Geçimime katkısı olacak kadar... Çok para kazanmadım, ancak geçinecek kadar... Vefa konusunda da fazla şikayetçi olmamak lazım. Şikayetçi olanlar kimseyi aradılar mı? Onlar kimseye dostluk gösterdiler mi? Bu bizim yapımızda var. Birçok star vardı, kimle ilgilendiler? Yani vefasız olmak bizden de kaynaklanıyor; sen kimi ne kadar ararsan, seni o kadar ararlar. Bazı arkadaşlar zor durumda olduğunda, yardımlarına koşmak için ellerinden geleni yapan birçok arkadaş da var ayrıca. Bu işin şampiyonu da Müjdat Gezen'dir. Herkesin yardımına koşar. Tarık Akan, Kadir İnanır da öyledir."**

Aslan Özdemir

ŞAİR'İN SEYİR DEFTERİ

YOLCU

Edip Cansever'e

Adam caddede yürüyordu
Rüzgarı aldı yanına
Tüm mevsimler zamanın
Küçük bir anına sığındı
Kendine kışı aldı
Üşüdü ellerini cebine soktu
Kendine üzüntüden de aldı
Yolda geçenlere baktı
Yanına birkaç kişi daha kattı
Sigarasından bir nefes aldı
Nefesi verip yanına geceyi aldı
Çocukluğunun yanından geçti
Hüzünden de aldı
Kıyının dalgalarla okşamasını seyretti
Yanına ahenki aldı
Ölümün soğukluğunu
Yaşamın sevincini
Adam yanına aşkı aldı.

Arabanın silecekleri harekete geçiren bir yağmur başladı. İstanbul çıkışı henüz karanlıkta. Sabahın getirdiği yağmur, bir yolcu uğurluyor kentten. Yol uzun ve yorucu. Yol güzel. Hayalperest yolcu haritasını yeniden çizdi. Havada bir Tuncel Kurtiz hali var. Bir sürü anı birden yaşıyorsun. İnsanın şiir yazası geliyor. Birkaç kilometre önceden kendini tanıtan yerler. "Susurluk'ta ayran içilir" tabelası. Şehrin merkezinde kocaman köpüklü bardak heykeli. Küçük pencereli oteller. Burası **"rüzgarların dinlendiği yer"**, gezginlerin yatak odaları. Neler almalıydım yanıma? Neler almamışım ki; yok yok unuttuğum birşeyler eksikliğini hissettiriyor bana. **Cemal Süreya** ile **Turgut Uyar**'ın kitaplarını almamışım. Halbuki, **Edip Cansever**'in şiirleri yanımda. Arkadaşım Orbay araba kullanmakta usta. Kamyon konvoyunu kazasız geçiyoruz. Ben kendi halimdeyim. Orbay, 300 kilometredir Clash'le coşuyor. Bazen, Orbay'la aynı noktada buluşup, gülüşüyoruz. **"Doğanın bana verdiği bu ödülden / çıldırıp yitmemek için / iki insan gibi kaldım / birbiriyle konuşan iki insan."** Edip Cansever'in dizelerine bir yolculuk başlıyor yine bende. **"Doğasın sen, doğasın, yarat beni yeniden / Ey yalnızlığımı kuşatan yalnızlık"**

Oteller kentine nasıl gidilir, otel katibi uyumadan yetişebilir miyiz? Akşamüstü bir yol katetsem de, kapıda karşılayan birileri aynı sözlerle bizi davet eder mi? **"Giriniz / giriniz, giriniz / elbette, tam zamanında geldiniz..."** diye karşılar mı **"Eros Oteli'nin kambur müdürü?"** Otel odalarında küçük bir masa ve yatak. Üzerimdekileri alabilecek mi? **"Masa da masaymış"** diyebilecek miyim? **"Otel müdürünün yardımcısı"**na. **"Sardunyalar sardunyalara akarken"** bir otel odasının balkonunda uyansam. **"Günler günlerimize tane tane damlarken"** adresim bilinmezken bir mektup alsam tanımadığım birinden. Bir mektubun peşinden düşsem yollara. Adresi olmayan mektup! **"Sahi / neler almalıyım yanıma"** ansızın karar verilen yolculuklar için. En çok ihtiyaç duyduğum da düş.

"Attan, buğulu camdan, düşten..." geçiyor bazı anlar veya **Bebek Gazinosu**'nda geç saatlere kadar süren içki masaları. Masanın bir köşesi Turgut Uyar bir köşesi Cemal Süreya. Ece Ayhan'sız bir muhabbet Edip Cansever'siz bir içki masası olmaz. Ama içine kapanık bir seyir **Edip Cansever**'inkisi. Yelken de rüzgar da kendisi. Dalgaların arasından gelir gibi şiirindeki müzik.

Yolun sonu yoktur. Haritanın şekli değişir. Bir süre sonra arabayı Orbay kullanıyor, ben yine Edip Cansever'e devam ediyorum. Orbay, Clash'le tekrar kendine geliyor. Unuttuğumuz birşeyler var diyor Orbay. Edip Cansever de; **"gittiğim yere hepsi / doluyor yavaş yavaş nasılsa"** diyor. Ben neyim? Adressiz bir mektup mu veya bir otel odasında kendi içine çekilmiş katip miyim? Ben, olan tüm yolların gezginiyim. "Bakımsız oteller"in tek misafiri. ***"Gitmek! Yazmışım defterime çoktan / rıhtımlar güz halatları, daha bir sürü şey / şuramda darmadağınık."***

"Oteller Oteli"ne gelmedik mi peki? Yorgun bir yolcunun uyumadan önce söylediği gibi; **"Oteller imzamdır benim."** Peki beni hiç sevmedi mi sandınız? Bir sürü ilişkim oldu, siz anlayamadınız. **"İçimden doğru sevdim seni / bakışlarından doğru sevdim de..." "...Beni sevdiğin gibi sevdim seni"** Ama yol almıştık bir kere durmak olmazdı. **"Otel katibi"** şüphelerinden çıkmış, kapıda bekliyordur bizi:

"Geçiniz / geçiniz, geçiniz / üstelik tam zamanında geldiniz / -Az önce, biraz sonra ve şimdi- / Yani vakitlerden bir dokunma vakti / Ne güzel, hep birden çıkageldiniz."

Akşamsefası

OKTAY GÜZELOĞLU

Kafti

Bir keresinde otobüs garajında işe çıkmışım. Bir kenarda bir adam, karısı ve küçük çocuğu gözüme kestirdim. Yanlarına gülerek yaklaştım. Hal hatırdan sonra yardımcı olabileceğimi söyledim. Maksat yakınlaşmak için muhabbet olsun. Adam, çocuklarının hasta olduğunu, hastaneye getirdiklerini anlatmaya başladı. Ben dinlemiyorum, dinler gibi yapıyorum.

Yatağımın başucunda takılı, kapı zilim haykırıyordu. Fırladım yataktan. Allah, allah! Saatime baktım, sabahın körü.

Çatı katındaki camımdan aşağı baktım. Karşıdaki meyhanenin sahibi Şevket, aşağı gel işareti yaptı.

Eşofmanlarımla, merdivenleri küfür ede ede indim. "Buyur abi!"

Kusura bakma diyerek o önden ben arkadan meyhanesine girdik. Raftan rakıyı alıp bardağa koymamı söyledi. Bardağa koydum, suyunu onun dediği gibi ayarladım, uzattım. Fakat, ne göreyim! Şevket'in elleri titriyordu. Şimdi neden erken kaldırıldığımı anlamıştım. Titreyen elini tutarak birlikte ağzına döktük. Döktük diyorum, çünkü bir kerede içti. Peşinden bir duble daha birlikte döktük.

Şevket derin bir oh çekerek kendine geldi ve yakındaki sabahcı kahvesinden bir çay almamı söyledi, aldım geldim. Sabah kahvaltısı iki duble, bir çay. Üçüncü dubleyi kendi doldurdu, rahatlamış durumda. Yavaş yavaş içmeye başladı. Bende seyrediyordum.

Şevket'le ahbablığım, evimin suları akmadığı için, onun meyhanesinden benim çatıya hortum bağlamıştık. Su vermek sevaptır diyordu. Bizi ahbab yapan su tek ortak noktamız.

Karısıyla sabah kavga etmiş, erkenden gelmiş. Meyhanenin kepenklerini sokaktan geçen birisine açtırmış.

Laf olsun diye sordum: "Abi, günde kaç şişe?"

"Beş büyük. Hastalanmadan önce yedi büyüktü" dedi.

Sustum, daha konuşmadım. Fazlası nasihata girer. Çünkü Beyoğlu Devleti'nde akıl veren sevilmez. Tecrübelerimden bu kuralı bilirdim.

Tam bu srada kapıda bir ses "Selamün aleyküm!"

Ufak tefek, cin gibi gözleri olan bir adam, "Şevket, eczaneyi erken açmışsın." dedi ve içeri girerek yanımıza oturdu.

Şevket geleni bana tanıştırdı. "Arkadaş meşhur Kafti'lerden (cepci) Çavuş!.." Gülerek baktım. O, "Yok be abi, ne meşhur. O eskidendi. Şimdi yürürken titriyoruz. Sen ne iş yaparsın abi?"

"Tiyatrocuyum" dedim.

"Oooo, artissin yani. Ben Dümbüllüleri seyrettim. Çok severdim. Hem Dümbüllüyü seyretmeye gider hem de orada iş çıkarırdım." Çavuş bir solukta mesleği ile Dümbüllüyü içiçe sokmuştu. Gerçi ikisi de sanattı!..

"Valla eskiden tazı gibiydim. Şimdi elimiz ayağımız titriyor. Bak şu ellerime." diyerek uzattı.

Çavuşun elleri çok zarifti. Parmakları ince, düzgün ve uzundu. Yalnız dikkatimi çeken şey iki elinin serçe parmaklarının olmayışı idi. Ben "Geçmiş olsun!" demeye fırsat bulamadan güldü, gülerken daha bir sevimli oldu.

"Beyabi, bizim meslekte bu küçük parmaklar fazladır. Adamın cebine takılır. Kurtaramazsın. Fazlalık gelir yani. Küçükken babam kestirmiş. Ne yapalım, bu da bizim işin raconu. Ama sonu yok. Ağlayanın malı gülene yaramıyor. Geçenlerde paramı kaybettim. Fittirdım, deli oldum. Bir de düşün, parasını götürdüğün adamların halini; ne yapıyordur kimbilir zavallılar." Valla abi, hayatımda unutamadığım bir olay vardır. Aklıma düştükçe ürperirim.

Bir keresinde otobüs garajında işe çıkmışım. Bir kenarda bir adam, karısı ve küçük çocuğu gözüme kestirdim. Yanlarına gülerek yaklaştım. Hal hatırdan sonra yardımcı olabileceğimi söyledim. Maksat yakınlaşmak için muhabbet olsun. Adam, çocuklarının hasta olduğunu, hastaneye getirdiklerini anlatmaya başladı. Ben dinlemiyorum, dinler gibi yapıyorum. Kafam parasını nasıl götürürümde. Bir ara çok üzüldüm diyerek sarıldım, cüzdanı kaptım. Geçmiş olsun diyerek aceleyle ver elini Beyoğlu. Gece içki-kumar. Kafam iyi olmuş. Otele gittim. Kafam iyi, yattım uyudum.

Adam rüyama girdi. Çocuğunun elinden tutmuş, yalvarıyor. Paramızı geri ver, çocuğum ölecek. Çocuk da, amca paramızı ver, hastayım, diyor. Korktum, gözlerimi açtım. Baktım odada kimse yok, biraz rahatladım. Ama kanter içinde kalmışım. Sarhoşluk falan kalmadı. Uyuyamadım. Gözümü kapatıyorum, onlar geliyor. Hemen giyindim, erkenden garaja gittim. Akşama kadar onları aradım, bulamadım. Bulsaydım paralarını geri verecektim. Onları bulamayınca başka birini çarptım, geri döndüm. Valla abi iş hayatımda en üzüldüğüm olay bu oldu. Benim karının beni bırakıp kaçmasına bile bu kadar üzülmedim.

Zaman zaman rüyama girdiler. ama ben işime devam ettim. Çalışmasan olmaz. Aç kalırsın. Kıymet-i harbiyen kalmaz. Yüz vermezler parasız adama, derken meyhaneden içeri sevinç çığlıklarıyla iki ortayaşlı kadın girdi.

Kurtulduk Şevket abi, kurtulduk. Allahım, sana inanmayan kahrolsun. Bizi kurtardın, diyerek birbirlerine sarılarak oynuyorlar, bir yandan da "Kurtulduk, kurtulduk!" çığlıkları atıyorlardı.

Bir ara meyhaneci Şevket, "Ne o kızım Rezzan, nasıl kurtuldunuz? Milli piyango mu çıktı, yoksa evleniyor musunuz?" diye sorduğunda; "Yok be abi, kerhane kağıtlarımız çıktı. Artık polis korkusu olmadan çalışacağız" diyerek aşağı sokaklara, kurtuluş çığlıklarıyla gittiler.

Akşamsefası

Sunay Akın

Taşkışla'daki Tutsak Kızılderili

Dinleyicilere baktım. Tokeya Inajın'in sözlerinden etkilenmeyen yoktu. Herkes, Kızılderili ezgilerinin hüzünlü havasıyla büyülenmişti.

1800 yılının 9 Kasım günü İstanbullular, limana demirleyen savaş gemisinin bayrağına bakarak hangi ülkeden geldiğini anlayamazlar. O güne kadar hiç görmedikleri bir bayrakla karşı karşıyalardır. Dönemin padişahı III. Selim'de, ilk kez gördüğü bayrak üzerine şu yorumu yapar: "Bu bayrağın yıldızları, aramızda bir yakınlık olabileceğini gösteriyor."

Savaş gemisi, yardımda bulunulması istemiyle İstanbul'un kapısını çalan ve "ahir zamanda yeni dünya mı olur?" denilerek geri çevrilen Kristof Kolomb'un adım attığı yerden, Amerika Birleşik Devletleri'nden geliyordu!.. İstanbul'a gelen "George Washington" adlı ilk Amerikan savaş gemisinin güvertesindeki insanlar, Boğaz'ın girişindeki küçük bir adacığın üzerine kurulu olan Kız Kulesi'ni görünce neler düşündüler bilemeyiz. Ama, Amerika'ya ilk kez gidenlerin New York limanının ağzındaki Beddoe adasında yükselen Özgürlük Anıtı'nın karşısında neler düşündüklerini okuyabiliriz. Kafka, "Amerika" adlı romanının ilk paragrafında böylesi bir karşılaşmayı anlatır: "Karl Rossmann, yavaşlamış gemiyle New York limanına girerken, çok önceden fark ettiği Özgürlük Tanrıça'sını, bu kez sanki ansızın güçlenen güneş ışığı altında gördü. Tanrıça'nın kılıç tutan kolu, adeta hemen o anda yukarılara doğru uzanıyor, vücudunun çevresinde özgür rüzgarlar esiyordu."

Kafka, her ne kadar "kılıç" dese de , Özgürlük Anıtı'ndaki kadın sağ eliyle bir meşale tutmaktadır. Ülkemizde birçok Kafka uzmanının gözden kaçırdığı bu yanılgı herhalde ilk kez bu yazıyla "güneş ışığı"na çıkıyor. Kristof kolomb'un karısı Dona Felipa Moniz e Perestrello'nun da İstanbul'a gelmiş olduğunu kimsecikler bilmez. Hem de, Habitat'a katılmak amacıyla!..

Amerikalı kadın gazeteci Paula DiPerna, Kolomb'un günlüğünü okur ve anlatım yönünden son derece yetersiz bulur. Kolomb'un karısı oarak düşler kendisini... Ve böylelikle "Bayan Kristof Kolomb'un Keşifleri" adlı roman yazılmaya başlanır. Felipa Moniz'in 500 yıl süren suskunluğunu bozduğu kitabı çantama koyarak, yazarı Paula DiPerna ile tanışma olanağını yakaladım. Kızılderililerin çok etkileyici bir kültürleri olduğunu söyleyen Paula DiPerna, kitabında, ilk karşılaşma anını Bayan Kolomb'un gözünden şöyle anlatıyor: "Bugüne kadar hiç kimse, Amiral bile karşımda çırılçıplak dikilmemişti. Kendi vücudumun dışında, insan çıplaklığı konusunda oldukça deneyimsizdim. Ermişçesine kalakaldığımı itiraf etmeliyim. Hiç utanmadan, öylece duruyorlardı."

Bayan Kolomb ile tanıştığım 12 Haziran 1996 gününün akşamını iple çektim. Çünkü, saat 20.30'da, Taşkışla'nın bahçesinde, Kevin Locke adlı Kızılderilinin flüt dinletisi vardı... Ve ben, yıllardır beyaz adamın yapmış olduğu haksızlıkları anlatan Sunay Akın, ilk kez bir Kızılderiliyle karşılaşacaktım!

Kevin Locke, Güney Dakota'daki Standing Rock Rezervasyonu'nda yaşlı amcası ile birlikte yaşamış. Lakota dilindeki adı olan Tokeya Inajin'in Türkçe karşılığı "Ayağa kalkan ilk kişi"dir. Dinleti başlamadan yarım saat önce gördüm Tokeya Inajin'i... Birlikte sahneye çıkacağı kızı Kimimi La'nın saçlarını tarıyordu. Gördüğüm manzara karşısında sözcükler boğazıma takılıyor, hiçbir şey konuşamıyordum.

Ulusal kıyafetleriyle sahneye çıkan Tokeya Inajin "Buradaki herkes için bir şarkı söylemek istiyorum" diyerek başladı sözlerine: "Benim geleneğimde uzun bir yola gidildiğinde, karşılaşılan insanlara bir şarkı hediye edilir. Bu şarkının içeriği orada bulunan herkese bolluk, başarı ve iyi dilekler sunmaktır. Şimdi bu şarkıyı flüt çalarak sunacağım. Geleneğime göre herkes bu şarkıyı ayakta dinlemeli"... Kızılderili sanatçı sedir ağacından yapılan flütü üflemeye başladığında dinleyicilerin hepsi de ayaktaydı. Altı delikli flütten çıkan ses herkesi duygulandırmıştı. Flütteki deliklerin dördünün yönleri, ikisinin ise gökyüzü ve yeri temsil ettiğini anlattı Tokeya Inajin. Yedinci notanın nerede olduğunu soruyor ve yanıtlıyor: "Altısının bir araya geldiği yerde, kalbimizde."

Sahnenin önündeki üçüncü sıradan, tepeden tırnağa ulusal kıyafetler giyen Kızılderilinin sol koluna takılıyo gözüm. Saatini çıkarmayı unutmuştu!.. Flütlerini koyduğu silindir kutunun üstündeki yıldızı gösteriyor: "Bunun adı sabah yıldızı. Binlerce yıl Kızılderililer, kapılarını sabah yıldızına dönük olarak yapmışlardır. Bu yıldız şafak sökmeden önce, gecenin en karanlık zamanında ortaya çıkar. Gecenin en soğuk, en karanlık saatinden sonra yeni bir günün başlangıcını haber verir. Biz hepimiz sabah yıldızıyız. Işığı getirmek hepimizin elinde."

Dinleyicilere baktım. Tokeya Inajin'in sözlerinden etkilenmeyen yoktu. Herkes, Kızılderili ezgilerinin hüzünlü havasıyla büyülenmişti. Dinleti başlamadan önce Western filmlerinden duydukları garip sesleri çıkaranlar, yapmış oldukları taklitlerin gerçekle hiçbir ilgisi olmadığını Tokeya Inajin'in söylediği ezgilerden anlamışlardı. 21 yaşındaki kızı ile kadın ve erkek eşitliğini içeren dansın ardından, "Ayağa Kalkan İlk Kişi" sarı, siyah, kırmızı ve beyaz renklerden oluşan 28 çember ile oynanılan halk dansını anlatmaya başladı. Çemberler, güneş, ay, ağaçlar, kuşlar, kelebekler, gökkuşağı gibi doğanın birer parçasını simgeliyordu. Renkleri ise dört yönün, dört mevsimin ve dört ırkın temsilcisiydi. Son derece güç olan akrobatik dansın sonunda Tokeya Inajin, çemberleri içiçe geçirerek oluşturduğu dünyayı eline alarak izleyicilere seslendi: "Önemli olan bir araya gelmek. Geleceğe giden bir yol olmak. Daha doğrusu Boğaz Köprüsü gibi olmak. Nefreti, ırkçılığı aşmak!.."

Gösteri sonrasında üstünü değiştirmesini sabırsızlıkla bekledim tokeya Inajin'in. Gazeteci Musa Ağacık ile kendisiyle konuşma isteğimizi kabul etmişti. Taşkışla'nın bir dersliğinde ilk sorumu yöneltiyorum: "Tarih kitaplarında Kolomb'un Amerika'yı bulduğu öğretiliyor. Kızılderililer Amerika'yı kaybettiklerine inanıyorlar mı?"... Tokeya Inajin, kızı "Kelebek" ile gözgöze geldikten sonra başlıyor konuşmaya: "kızılderililer diledikleri gibi yaşamaktan mahrumlar. Geçmişte yaşanmış olan haksızlıkların üstünde durmaktansa gelecekte neleryapabiliriz? Bunun üzerinde çalışıyoruz."

Söylemiş olduğu ezgideki sabah yıldızına getirdim sözü: "Sabah yıldızı, Amerikan bayrağındaki yıldızlardan hangisidir?"... Kısa ve kaçamak bir yanıt aldım karşılığında: "O, gökyüzündedir"... Musa Ağacık'ın sorusu üzerine de, dans ederken dil, coğrafya, bugün ve gelecek gibi engelleri aştığını söyleyince dayanamadım, söze karıştım: "Kızılderililerin güneş dansı yapmaları yakın bir zamana kadar yasaktı. Bu engelleri aşmak için direnenler ve 1969'da Alcatras Adası'nda, Amerika Birleşik Devletleri'nden bağımsız bir Kızılderili Cumhuriyeti kuranların eylemleri hakkında neler düşünüyorsunuz?"... Bu soruya aldığım karşılık, bir Kızılderiliyle ilk kez karşılaşmış olmanın heyecanını sona erdirdi: "Vatandaşlık haklarının bir parçası"...

Neden kaçamak ve sıkılgan yanıtlar veriyordu? Kısa bir süre önce yapmış olduğu gösterinin yorgunluğundan mı?.. Yoksa, İstanbul sokaklarında gezerken, Amerikan gizli örgütü "FBI"nın adını taşıyan mağazaları gördüğünden mi?.. (Sahi, FBI mağazasının defolu mallarını MİT mi satıyor?..) Özgür bir Kızılderili ile karşı karşıya değildim. Kendisinin tanıtıldığı broşürde şöyle deniliyordu: "Sponsorluğu ABD Bahai Toplumu tarafından üstlenilmiş olan Kevin Locke..."

Sponsorundan bağımsız olan bir Kızılderilinin yanıtlayabileceği sorulardı benimkiler. Habitat vadisi Tokeya Inajin için Kızılderililerin kapatıldığı bir kamptan farksızdı. Tinerci çocuklar sürülerek, sokak köpekleri öldürülerek yapılan "Kent Zirvesi"nde elbette özgür bir kızılderiliye yer olamazdı. Tokeya Inajin'den geriye yalnız "Özgürlük anıtındaki beyaz adamın kadını. O meşaleyi eline ne zaman bir Kızılderili kadın alacak?" soruma verdiği şu yanıt kalsın istiyorum:

"Özgürlük anıtı yeşil... Bence o bir Marslı"...

Tadımlık

LÜTFÜ OFLAZ

Düzeninin başıydı o!

"Bu süveterle mi doğdunuz bilmiyorum, ama bu süveterle öleceğinizi biliyorum!"

Bir keresinde Vehbi Koç'a böyle takılmıştım.

Çünkü tanıştırıldığımızda üzerinde gördüğüm bu süveteri, bir daha ne zaman karşılaşsak yine üzerinde görmüştüm.

Parlaklığını yitirip hafifçe solsa da rengi, vazgeçmedi bu süveterinden Vehbi Bey...

Tıpkı bildim bileli yaz tatillerini geçirdiği otelden vazgeçmediği gibi.

Alıştığı şeylerden vazgeçmemek de yatardı bunun altında, tutumluluğu da...

Yaz tatillerini geçirdiği otel de mütevazı bir oteldi, giydiği süveter de...

Ona **"Mao'ya benziyorsunuz, onun da terliği ömürlükmüş"** diye takılmamı sürdürdüğümde, **"Desene kafa dengi bir adammış"** diyerek kıs kıs gülmüştü.

Tabii ki onunla ne Mao kafa dengiydi, ne de ben... Birbirine karşı safların insanlarıydık. Ama bu, onunla karşılaştığımızda şakalaşmamıza engel değildi.

İyi bir dostum değilse de, iyi bir okurum oldu.

Nerede yazarsam yazayım, zaman zaman ondan **"Fena halde benzetmişsin yine bizleri"** türü fakslar, telefonlar alırdım.

En son Leman'daki bir yazım üzerine faksı gelmişti.

Bu yüzden ona **"Herhalde anneniz küçükken size benim yazılarımı gösterip,** 'Okusun da büyüsün' **diye ninni söylemiş!"** diyerek takılmıştım bir gün...

Karşılıklı takılmayı da içeren bu samimiyete rağmen, birbirimizi sevmezdik. Bunu o da bilirdi, ben de bilirdim.

Bir karşılaşmamızda askeri dönemlerde generallerin, normal dönemlerde patronların pabucunu yalayan gazeteci-yazarlar üzerine konuşmuştuk. Bir ara anlamlı bir gülümsemeyle, **"Efendi köpek ilişkisinde efendi köpeğine sevgi duyar, ama saygı duymaz"** demişti.

Sonra da dobra dobra ilave etmişti:

– Senin gibilere sevgi duymasam da, saygı duyuyorum...

Gerçekten de benim gibi düzen muhaliflerine hiçbir zaman sevgi duymadı.

Çünkü düzen demek o demekti!

Kalemimizle düzenin bağrını döverken, aslında onun ve onun gibilerin bağrını dövüyorduk.

Gerçi askeri darbelerden sonra Vehbi Bey ve şurekâsı bizi adamakıllı dövdürmüştü ya, o da başka...

Askeri dönemler de dahil, her dönemde ülkeyi yöneten aslında O'ydu.

Ama sanki bu anlaşılmasın diye her yerde, her zaman geri planda kalmayı tercih ederdi.

Büyük basın gruplarında yazarlık, başyazarlık yaptığım dönemlerdeki protokol davetlerinde onu dikkatle izlerdim. Hemen gider protokol sırasının en arkalarındaki bir yere otururdu.

En önde oturması gerekirken en arkada oturması, mütevazılığı da aşan bir kendini saklama taktiği gibi gelirdi bana.

Varsın perdenin önünde ülkeyi yönetenler olarak devletin başı, hükümetin başı görünsün; o daima perdenin arkasında kalıp yönetmeliydi ülkeyi...

Devletin, hükümetin başı olmak onun yanında önemli değildi; asıl önemlisi düzenin başı olmaktı.

Düzenin başı da O'ydu!

Akşamsefası

Şehir Aşkiyası

SEZAİ SARIOĞLU

Cumartesi Anneleri; üç caz, bir blues

Binlerce pazartesi geçti ömrümde/ hangisiydi o
çıkaramıyorum/ bir kiraz yediğimi hatırlıyorum
kurtluydu/ demek oldukça eski (...)
sonu olsun diyorum/ neyin sonu ama
hiç değilse bu taş basamakların

Turgut Uyar

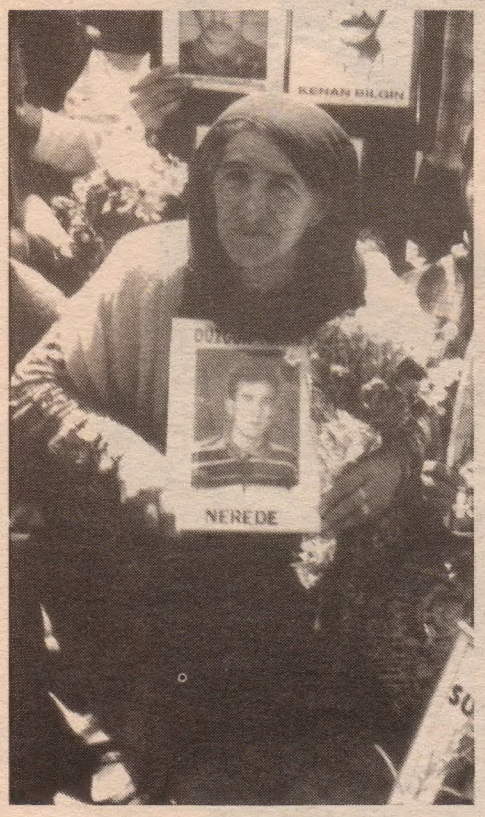

Pera'ya aşık olmaya giden "cumartesi anneleri"ne göre o gün cumartesiymiş... Şehir aşkiyaları kırmızı cumartesileri pek de severmiş... Rol icabı aşık değillermiş.

Göz önünde insanların kaybolduğu bir ülkede yaşarlarmış. Kuşların oturduğu yerde aşka hazır, devlete nazır otururlarmış. Onlar oturunca kuşlar telgrafın tellerine konar, düşbakışı gözcülük ederlermiş.

Sistanbul'a aşkiya olmaya gidenlere göre o gün cumartesiymiş...

Devlet yazadımları'yla Pera'da pare pare aşkiya avlarmış. Yanlış çoğunluklar naz–niyaz içinde Aşiyan'da dut yemiş bülbül taklidi yapıyormuş.

Hayat bir seyir oyunuymuş... Kamuuyu, hayal içindeymiş; İsmail Dümbüllü'den tuluat seyretmek hobiymiş.

Haritanın mecbur kenarında her cumartesi yüreğimiz azınlığa düşermiş.

Cumartesinin ortasında, aşkın ve aşkiyanın üstünü–düşünü arayanlar varmış.

Aşkta havalar yıldızlı pekiyi'ymiş.

Reisicumhur yirmibeş yıldır sinemaya gitmiyormuş. Cumartesi aşkiyaları sinemayanılma günlerindeymiş.

İhtimal, klasik bir cumartesiymiş, cumartesi sempatizanı bir kadın "aşksadığımı hatırlıyorum, demek oldukça yeni" diyerek karakolda ifade vermiyormuş. Eskiyetme bir çocuk bilmediği duaları okuyormuş.

O gün cumartesiymiş; aşkiyaları kaçıncı kez devlete çıkarmışlar. Tarih ve talih, aşkiyaların başına devlet örmeye çalışıyorlarmış. Sokaklarda devletle aşkiyalar mevsim kapmaca oynuyormuş.

İki dirhem bir devlet kaşeyazarları kürdekuşa yem olacağımızı vazediyormuş...

Pera'ya aşık olmaya gidenlere göre, o gün cumartesiymiş...

Eylemin, mahur makamındaki mahmur kızı, memurin muhakematı kanununa göre kafasına gürz vuran memureye inat, sevgilisine "ahşk" diye replik veriyormuş. Dövgü tanıklarına göre az kalsın "cehennet"e leyli meccani gidecekmiş.

Aşkadaşları başucunda üç caz, bir blues okumuş...

Polisler coplantı halindeymiş.

Her cumartesi, kuşların oturduğu yerde, devlet ile şehir aşkiyaları karşı karşıyaymış...

Aşkadaşlıktan ihmale kalanlar varmış. Köylü kurnazlığı modaymış; mujikhallerden, müzikhallere kadar hal ve gidişler varmış.

Pir rivayete göre; devletten aşk, aşktan devlet yapılmazmış... Günlerden cumartesiymiş, resmi teoriye göre aşık olmak serbestmiş...

Kendi yüreğine devlet olmayanlar, her cumartesi aşk halinde hatıra biriktirirmiş.

Kadınlar her cumartesi akıntıya yürek çekermiş...

Vakanüvislere göre de o gün kırmızı cumartesiymiş. Halk uyur devlet uyumazmış. Althusser'e göre halk uzun sürermiş. Brecht devletin kulağına; "bari yöneticiler halkı lağvedip yeni bir halk seçseler" diyesiymiş. Yannis Ritsos'un "Yaşlı Kadınlar ve Deniz" şiirini hatırlayanlar varmış. Dünyanın bütün aşkiyaları Can Yücel'e uyup, "aleyhistanda yeni bir lehçe" olmalıymış.

Devletin "uykuya dalması" gelecek zaman meseliymiş. Aşkiya uyumaz, devlet uyumazmış. Perspektife göre; devlet uzun, aşk kısaymış. Terspektife göre; aşk uzun, devlet kısaymış.

İhtimalen o gün cumartesiymiş. Aşkiyaların rumuzu "kuşların oturduğu yer ve yarçekimli karanfil"miş.

Sayıları azmış ama, kişi başına düşen düş miktarı fazlaymış... Bereketi kaçmasın diye sayım vermiyorlarmış...

Bir Kızılderili atasözüne göre, "türkülerin okuması yazması yokmuş". Bir kayıp yakını, "devletin okuma–yazması var, ama cahil gibi davranıyor" diye cazbas yapıyormuş...

"Kuşlar her yıl Peru'ya ölmeye giderler"ken, "şehir aşkiyaları da her cumartesi Pera'ya olmaya giderler"miş...

Telgrafın ve telefonun tellerine konan kuşlar tanıkmış...

Aşka devlet, devlete aşk olunmazmış...

Not: Yazarımız Haydar Ergülen'in Açık Mektup köşesi elimize ulaşmadığından yayınlayamıyoruz.

Cezmi Ersöz

ZEHİRLİ ÇİÇEK

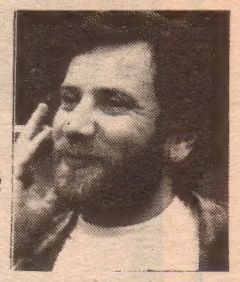

Sevgi, ölümün dudaklarından öptüğü zaman
yüreğimdeki zehirli çiçeği
usulca bırakırım dünyanın dışına...

Sevgi, ölümün dudaklarından öptüğü zaman
son kez ayaklanır düş evlerimdeki bastırılmış yangınlarım
mahçup ve sinsi bir konuk gibi yaşlandığım düş evlerim...

Sevgi, ölümün dudaklarından öptüğü zaman
cesedim sahile vurur
insanların kıskanarak topladığı cesedim...

Sevgi, ölümün dudaklarından öptüğü zaman
onca anı sanki hiçyaşanmamış gibi olur...

HACER YILDIRIM

Castro yüzünden nasıl kazıklandık?

Habitat'ın son konuğu Fidel Castro'nun Swiss Otel'e gideceğini öğrenir öğrenmez yaklaşık 150 gazeteciyle birlikte Swiss Otel'e doğru koşmaya başladık. Castro'yu göreceğim için heyecanlıydım. Son komünist liderdi ne de olsa. Üstelik komünizmi, sosyalizmi yerden yere vuran medya mensuplarıyla birlikte koşuyorduk Castro için. Onu beklerken Che geçiyordu, Marquez'in romanları geçiyordu aklımdan.

Ve Castro onlarca arabanın korna sesleriyle Swiss Otel'in önüne geldi. Arabasından indi, gazetecilere pas vermeden odasına çıktı. Odasında ne yaptığını düşündüm, eminim otelin en güzel ve en pahalı odasını ona vermişlerdi. Denizi seyrediyor olmalıydı, ya da uzanmış dinleniyordu. Swiss Otel'e daha önce yalnızca basın toplantısı için gelmiştim, otelin odasının, barının nasıl olduğunu bilmiyordum.Giremediğimiz yerlerden birisiydi burası da. Otelin lobisinde gazetecilerle birlikte Castro'nun çıkışını beklemeye başladık. Castro bir yere gidecekken hep birkaç dakika öncesinden haber verirmiş. Belki de sabaha kadar burada bekleyecektik. Yorulmuş ve susamıştım ama Castro için değerdi. Çok susadığı için oradaki bir otel görevlisine su içmek istediğimi ve nereden alabileceğimi sordum. Bana otelin lobisindeki kafeteryayı gösterdi. Kafe'nin tam ortasında birkaç kişi keman çalıyordu. Kafede görevli garsonun yanına gidip bir bardak su içmek istediğimi söyledim. Garson bana "açık su vermiyoruz, buyrun oturun" dedi. Yanımdaki gazeteci arkadaşla bir koltuğa oturduk. İki bardak buzlu su geldi. Suyumuzu içerken bir yandan da Castro'nun çıkacağı kapıdaydı, gözlerimiz. Aradan beş dakika geçtikten sonra hesabı istedik. Hesaba bakıp hemen geri kapattım. İçtiğim buzlu su başımdan aşağı akmıştı sanki. İki küçük bardak su 780 bin liraydı. Garsonun yanına gidip "Sadece bir bardak su içmek istediğimi, buraya Fidel Castro'yu izlemek için geldiğimi, gazetecilikten başka bir suçum olmadığını ve hesabın neden bu kadar pahalı olduğunu sordum."

Garson beni gülümseyerek yanıtladı, "Ama müzikli bir kafede su içtiniz" dedi. Başımı çevirip keman çalan adamlara baktım, su içerken kemanı duymadığımı, kulaklarımı yalnızca Castro'nun sesini duymak için programladığımı ve yalnızca üç dakika oturduğumu söyledim. Ben garsonla tartışırken bir adam sürekli bizi izliyordu. Garsonla epeyce bir tartıştıktan sonra fiyatın yarısını ellerimiz titreyerek ödedik. Vücudumuzdan soğuk terler akarken oradan ayrıldık. Bizi izleyen adam yanımdaki arkadaşımı yanına çağırdı. Otelin bodyguardı olduğunu, zorla su parasını almaya çalıştığını düşündüğüm adamın Castro'yu karşılamak için gelen Harp-İş Sendikası üyesi bir işçi olduğunu öğrendim. Onlar da kola içmeyi düşünüyorlarmış, bizi izledikten sonra kolanın fiyatını sormuşlar, 550 bin lira olduğunu öğrenip içmekten vazgeçmişler.

Swiss Otel'in dışında güneş tepemizde iki saat daha Castro'yu bekledik ama hiç susamadık. Castro odasından çıktı, onu izlemek için taksi paramız olmadığı için otobüs beklemeye başladık. Tabi bütün bu olup bitenden Castro'nun haberi yoktu...

Akşamsefası

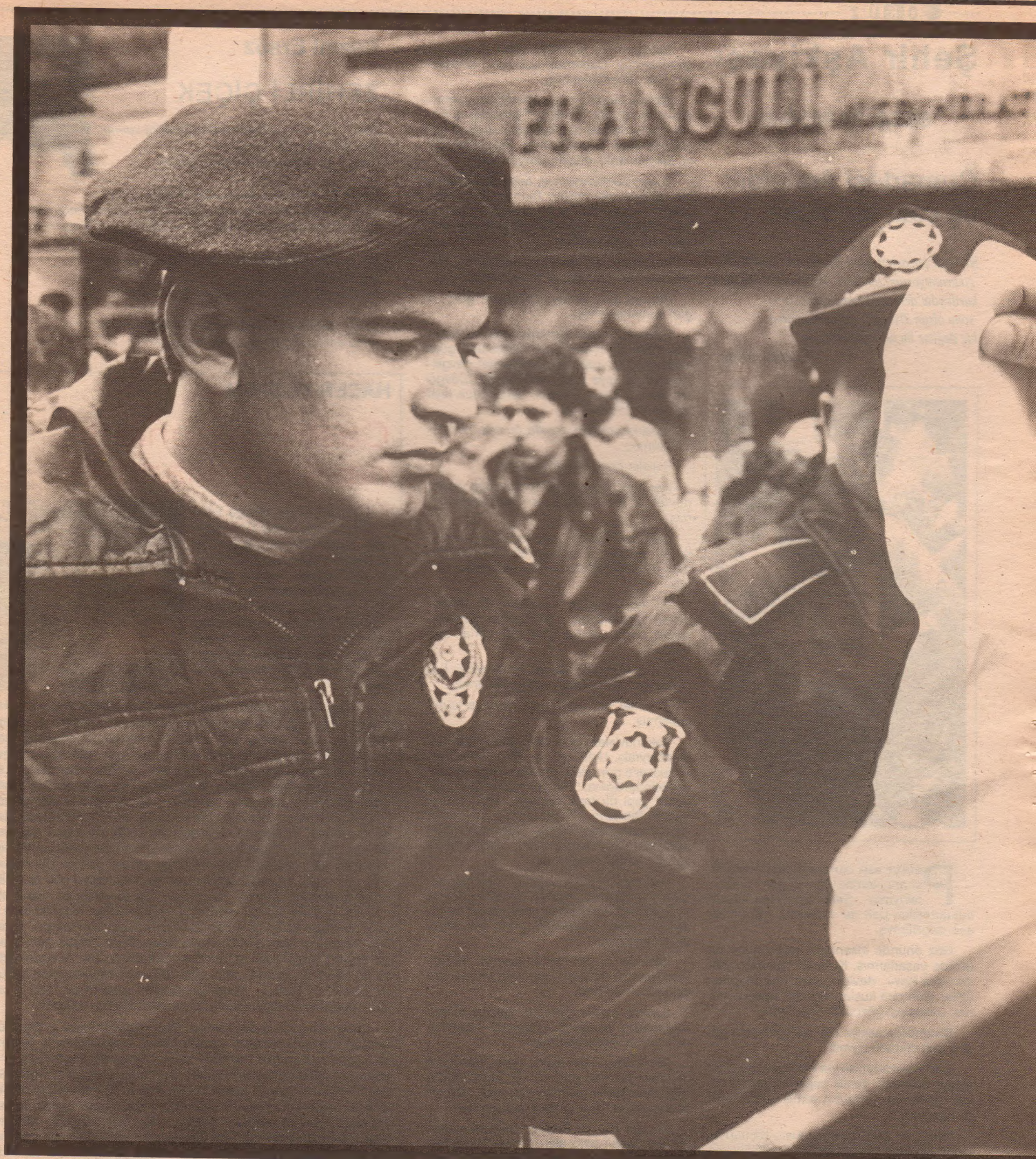

HASRETİMDEN CUMA

ARTESİLER ESKİTTİM!.

Akşamsefası

MUHSİN KIZILKAYA

CİNS İSİMLER

Gerçek adı bende saklı; Kod adını hiç öğrenemedim

Kürtçe alt yazılı kızgınlığım, ağlamaklığım
Unutmadım seni.
Aklımın vatandaşı
Waripal

Yılmaz Erdoğan

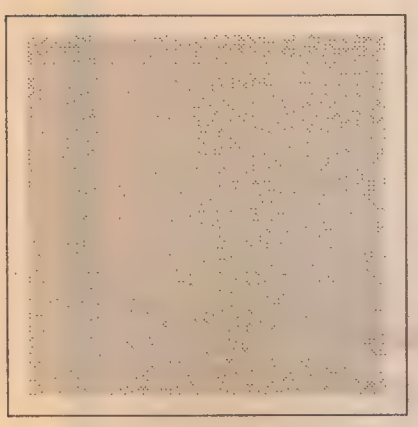

Görüşmeyeli tam on üç yıl oldu. On üç yıl geçti aradan. Kurak rüzgarların estiği kavurucu bir yaz günüydü ayrıldığımızda; bir arkadaşımdan on bin lira borç aldım, elimde kırık bir bavulla geldim İstanbul'a; o orada, Hakkari'de kaldı. Vedalaşırken, alnının ortasına gelip oturan o korkutucu öfkeye dikkat etmedim pek; çok sonraları yüzünü düşünürken, o günkü ifadenin pek tekin olmadığının farkına vardım.

"Hoşça kal sevgili arkadaşım, yakında görüşürüz."

Aradan tam on üç yıl geçti; bir daha görüşemedik.

İlkokulda aynı sınıftaydık. İkimizde köyden gelmiştik. Uzak bir ilden bir hayırsever çocuk kitaplarını bağışlamıştı okulumuza. Dolap, Deniz Yayınları'nın çıkardığı çocuk kitaplarıyla doluydu. Korsan hikayeleri, serüven kitapları... Onları yutar gibi okuyordu. Her gece bir kitap... Ben o sıralar Yaşar Kemal'le, Fakir Baykurt'la tanışmıştım. İnce Memed girmişti kanıma; "yılanlardan öc almak" istiyordum.

Okuduklarımı tavsiye etmiyordum ona. O kendine farklı bir dünya kurmuştu. Eşyanın hareketini arıyordu. Pil biriktiriyor, tellerle birbirine bağlayıp hareket eden cisimler icad ediyordu. Fen derslerinde öğrendiklerini hayata geçiriyordu. Ben "toplumculuk" oynuyor, o "bilim adamı" olmak istiyordu.

Aynı mahallede oturuyorduk. Kalabalık kardeşleri, yaşlı anne ve babası ile birlikte geldikleri köyden, mahallemizde evleri heyelandan yıkılan insanlar için yaptırılan ve yarım kalan "sosyal konutlara" yerleşmişlerdi. Elektrik yoktu henüz mahallemizde, solgun lambanın aydınlattığı köşeye çekiliyor, sıvası yapılmamış duvara veriyor sırtını, ders çalışıyor, kitap okuyor, yeni oyuncaklar üzerinde çalışıyordu. Suyun yüz dereceden sonra aldığı hal üzerine düşünüyordu.

Babam o sırada öldü. Gelenektir bizde, ölü yemeği bir yıl boyunca yiyecek yemeği olmayanlara verilir. O günden sonra bizim evde pişen yemekten babamın payına düşeni, her akşam onlara götürmeye başladım. Gizliden gizliye bana kızdığını biliyordum. Ölü yemeğiyle beslenmeyi başta onur kırıcı buluyordu. İkna ettim onu; bu ikimizin yemeği dedim. Birlikte yedik çoğu zaman götürdüğüm yemeği. Sonra aradan çekildim; kardeşleriyle yemeye başladı.

"Zipe Bayramı"nda, en renkli rüzgargülünü o icad etti. Zamk bulamadığı için, hamurla birbirine yapıştırdığı kağıtlardan yaptığı rüzgargülüne gökkuşağının bütün renklerini taşımayı başardı.

İlk "Bahar Bayramı"nı onunla kutladık. 1 Mayıs günü "Ava Sıpi"ye (Beyaz Su) gittik. Öğretmenimiz bugünün bahar bayramını olduğunu söylemişti bize. Salçalı pilav yaptık, haşlanmış yumurta yedik, uzun paçalı donlarımızla suya girdik, sonra gölgeye çekilip kitap okuduk, birbirimize hayallerimizi anlattık. Doyasıya bahar bayramını kutladık. Akşam eve dönünce radyodan aldık haberi, İstanbul Taksim'de 30'dan fazla insan öldürülmüştü. "Bahar Bayramı"nda bu insanlar niçin öldürüldü acaba? Bir anlam veremedik.

İlk uçurtmayı o getirdi şehrimize. Bir kitaptan bakarak yapmıştı kocaman uçurtmayı; okulun yanındaki tepeye çıktık, saldık gökyüzüne; sonra uçurtma salgını başladı çocuklar arasında.

Uçurtma uçurttuğumuz tepede yapardık resim derslerini. Muhteşem bir manzara vardı karşımızda. Bütün görkemiyle Sımbi dağı, eteklerinde akan Zap suyu, beri tarafta kavak ormanı ve ağaçların arasında tek tük görülen tek katlı toprak damlı evler... Doğaya insan eli değmemiş henüz. O manzara bakarak yapardık resimleri. Herkes gördüklerini, o ise hayalindekileri çizerdi. Mesela o manzara bakarak kocaman bir gemi resmini veya yeşillikler içinde bir radyoyu...veya gökyüzünde arkasında bir duman şeridi bırakarak uçan bir uçağı, uçağın kanatları kuş kanadı gibi. Günün birinde öğretmen kızdı ona, görmediklerini çizmemeliydi. Gemiyi, uçağı, hayalindeki nesneleri kitaplardan tanıyordu, okuduğu kitaplardan.

Beşinci sınıfta artık ben mücadelenin içindeki yerimi almış bir devrimci, o ise kıyıda beni takip eden hep aynı bilim adamı adayı... Derneğe gidip geliyor, önüme çıkana propaganda yapıyor, nedense onu"kendi saflarımıza" çekmeyi düşünmüyordum.

Ortaokulda da aynı sınıfa düştük. Gırgır dergisiyle tanışmamız o sıralara rastlar. Belki de Gırgır'ı ilk o soktu okulumuza. Hiçbir zaman, "Gırgır'dan başka okuman gereken daha ciddi dergiler var, onları oku" diyemedim; herşeyi kendi bildiği gibi yapsın istiyordum.

Liseyi de birlike okuduk. Son sınıfta üniversite hayalimiz iyice su yüzüne çıktı. Birlikte İstanbul'a gidecektik. Orada kitaplarından tanıdığımız yazarlarla tanışacak, o teknik, bense siyaset bilimi okuyacaktım. Çok çalışmaktan, okumaktan gözlerimiz bozulacak, tel çerçeveli gözlükler takacak, uzatacağım saçlarımız kıvırcık olacak, her birimizin güzel bir sevgilisi olacaktı.

"Söz mü?"

"Söz!"

Sözünde durmadı. Üniversite sınavına Van'da girecektik. Ben bir gün önce gittim. Ertesi gün gelenler arasında o yoktu. Meğer Van'a gelecek otobüs parasını denkleştirememiş. Kimseden de borç para istemeyi gururuna yedirememiş.

Üzülme dedi bana. Gelecek yıl girerim dedi. O yıl ben üniversiteyi kazandım ve düşlerimizin kentine geldim. Onun giremediği üniversite, haram bir lokma gibi dizildi boğazıma. O orada, o kutu gibi kentte kaldı. Mektuplaşıyorduk. Daha çok benim ona büyük kenti anlatmamı istiyordu. Orada değişen birşey yoktu. İşsizdi, hava sıcaktı, diz boyu bir sıkıntı hüküm sürüyordu. Hala Gırgır okuyordu. Yeni açılan bir birahanede çalışıyordu. Mektuplarında bana Berçelan yaylasının serin havasını, soğuk sularını, Golan tepelerinde yetişen nergis, alal, beybun çiçeklerinin kokularını gönderiyordu. Bir de sık sık dağlardan sözediyordu... Korunaklı, koynuna aldığı adamı beslemeyi bilen dağlardan...Düşler kuruyordu mektuplarında, uzak diyarlara dair... Alıp başını uzaklara gitmekten söz ediyordu. Artık dayanamayacaktı.

Son mektubu kısaydı: "Sen bu mektubu aldığında ben çok uzaklarda olacağım. Kendine iyi bak; belki birgün görüşürüz."

Çok sonra öğrendim. Bir gece yarısı ayrılmış; terketmiş çocukluğumuzun geçtiği şehri; anılarımızı da sırtlayıp götürerek... Aylar sonra onu, silahlı birtakım adamlarla, dağlarda gezerken görmüşler.

İlk giden oydu!

ALİHAN IRMAKKESEN

"Bir rüzgâr boncukları dağıttı"

Bir rüzgâr ki, ancak biz ölünce dinecek esintisi. Bir yanıyla bizi yaşama bağlayan, öte yanıyla durmadan kolumuzu-kanadımızı kıran o rüzgâr. Yaşamak, inatlaşmak değil midir zaten? Kendimizle, başkalarıyla, sevdiklerimizle, düşman bellediklerimizle, alçaklarla, ve hepimizi aynı kefeye koyan o rüzgârla inatlaşmak...

Topladıkça dağılan bir yanı var hayatın. Karşısında çaresizlik içinde olduğumuz, sürekli tuhaf bir beceriksizlikle karşı durmaya çalıştığımız bir yan. Ne sigarayı bırakabiliyoruz, ne düzenli kahvaltı edebiliyoruz, ne de doğru dürüst aşık olabiliyoruz. Beceriksizlik diyorum ama biliyorum ki, rüzgâr hiçbir ayrım yapmıyor becerikli olmayan ile olan arasında. Esiyor ve dağıtıyor boncukları. Varsın dağıtsın, alışkınız, biz toplarız yine. Hep yeni kararlar arifesindeyizdir, bildiğimiz bir şeydir toparlanmaya kalkışmak. Kendi adıma tavrım ve tarzım hiç değişmedi: İlkokul birden beri, her sömestiri, yeni bir dönem sandım. Düzenli defter ve not tutma hayalleriyle uyandım nice bayram sabahları. Arife günü yaptığım hesaplar bayrama hiç uymadı. Bense ciddi bir saflıkla hep arifeyi yaşadım ömrümce. Kitapsız olmam bir yana, derlitoplu bir defterim de olmadı hiç. Olanlar ise kargacık-burgacık ve alınma nedenleri unutulmuş bir takım kararlarla dolu. Dağılan boncuklar antolojisi yapmak değil niyetim ama, çevremdeki her şey ve her kişide daha sık farkeder oldum: işte, aşkta, evlilikte, yazında, 'düzene itiraz'da, kültür ve sanatta, 'bir mayıs'ta, 'ödüller ve törenler'de hep o rüzgâr, o dağılmışlık ve kırık döküklük var. Yoksa, insan insanın rüzgârı mıdır, kurdu olmaktan öte? Söylemek bile fazla; benim rüzgârım bana fazla!

Bütün bu yakıcı rüzgârlar altında, sevgili **Metin Eloğlu**'nun şiiri **Boncuk Boncuk**, çağrıştırdığı tüm kırıklıklara rağmen, teskin edici bir gölge serinliğidir aslında:

Bir rüzgâr boncukları dağıttı
Toplayıp geceye dizdik
Güzelce uyudular erkenden
Şimdi sanki sabah ya
Masmavi bakınıyorlar uyku sersemi

Bitişik hamakta yine o rüzgâr

Politik, poetik, spekülatif, vesaire olan bir yana, çok günlük, çok kişisel ve hayli bildik değil midir, rüzgârla dağılan boncuklar duygusu? Çünkü hayat öyledir. Hayat, yeniden başlamaktır. Boncukları yeniden geceye dizmek, bitişik hamakta yine o rüzgârla yüzyüze gelip, boncukların dağılışını seyretmektir hayat. Sürdürmek diye bir şeyin işte olamayacağını sadece başlangıçlarla yetinmek zorunda olduğumuzu bilmenin olgunluğu belki de. Arife günlerinin iyiliği, o kadar. Geç kalınmış düşleri görmek üzere erkenden yatılan, güzelce uyunan arife iyiliği. Bir çift yeni pabuç, yakası kolalı beyaz gömlek, etekleri dantelalı elbise, ve hiç sabah olmayacakmış duygusu. Boncuk boncuk düşler içinde, dönme dolaplar ve atlı karıncalarla donanmış bir dünyaya uyanmayı umduğumuz sabah, çok çabuk oluverir oysa. Erkenden, uyku sersemi ve masmavi. Mavi, evet. Ve pusuya yatmış bekleyen o rüzgâr, nasıl bilebilirdik? Artık biliyoruz! Biliyor olmanın beyhude tesellisindeyiz şimdi. Bildiğimiz bir şey daha var çünkü, o da, bilmenin aslında hiçbir işe yaramadığı. Ne düşlerden vazgeçebildik, ne boncukları geceye dizmekten; düşeceğimizi bile bile düşüyoruz o rüzgârın pususuna, hep, yeniden.

Ne uyur, ne uyanık; iki ara bir derede, uyku sersemi düşlerimiz, daha çok rüzgâr eskitiriz biz!

Akşamsefası

tuncer erdem

DÜŞKOVALAYAN

ATİLLA ATALAY

Cim Cort... Cim Cort...

Şimdi, yıllar sonrasının bir seher vaktinde, ben, içtiğim biranın etksiyle tuvaletin kapısını zor bulmuşken, anneannem karanlıkların içinden bana yine aynı bulmacayı sormuştu.

Evin demir kapısını ayağımla itip kilidine oturttum, merdivenleri üçer beşer çıkıp, oda kapılarını atladım, son olarak tuvalet kapısını bi tekmede açıp tuvalete iki üç adım kala rahatlamaya koyuldum. Tam işimi bitirmiştim ki, taa yemyeşil üzüm bağlarının, dut ve kiraz ağaçlarının oralardan, uzaklardan, efsunlu bir rüzgar esti... Aniden, kendimi ufacık bir çocuk gibi hissettim. O zamanlardan kopup gelen yorgun bir kadın sesi sabahın o saatinde kulaklarıma doldu. Çok saçma bir şey söylüyordu, düş sandım: **"Hey hindili hindili beyoğlunu atdan indirii"**. Tuvalette yanan ışıktan yarı yarıya aydınlanmış odamın içinde "Ayşecik"i gördüm.

Anneannem... Uykulu gözler, at kuyruğu ak saçlar, öylece durmuş tombik tombik bana bakıyor. "Ayşem, nerden çıktın bakiim sen" deyip sarıldım. Kollarımın arasında ufacıktı... Ağzımdaki bira kokusundan yüzünü ekşitip geri çekildi, kolumdan tutup beni ışığa doğru iteleyerek baştan aşşağı şööle bi süzdü... "Dayıngilin İstanbul'da işi varımış, pindik otobüse geliveedük..." Kucaklayıp havaya kaldırdım. "Özlemişim kız seni" dedim. "Karanlıkta aklımı aldın ama... Ne o ööle hindili mindili bişey söödedin?" Muzip muzip güldü. "Bi dene mesel deyiveedim sana. Bulmaca sordum. Cevaabını bilebilecen mi bakalım. Eskiden hepsini su gibi bilidün" dedi. Bilirdim gerçekten... O zaman, hayata dair her şeyleri biliyordum sanki.

Şubat tatilinde anne ve babamı görmek üzere Karabük'ten İstanbul'a geliyorduk. Otobüs tünellere girip çıkıyor, dağları dereleri yutuyor, anneannem bana çakıya saplanmış dilim dilim elmalar veriyor, ama ben dünyaları görmüyorum. Şiddetli çişim var çünkü... Kime desem, nasıl söölesem. Bir yerde beşbuçuk yaşında koca delikanlıyız, ööle yekten "Çişim geldi" deyip otobüsü durdurmak... Yakışmaz yani. Ve fakat çatlıycam. Neden sonra Ayşem durumu anlayıp otobüsü durdurdu. Ben, bi yandan otobüsteki leri kesip bi yandan pipimi rüzgara vermiş, tarlalara işerken, "Ayşecik" dedim. "Çok utandım, bi daha o otobüse binemem. Söyle gitsin onlar, biz başkasına bineriz." Daha sonra bizzat kaptanın, muavinin ve birkaç yolcunun ısrarıyla yeniden otobüsteki yerimi aldım. İşte tam o sırada, ben utançtan kıpkırmızı, koltuğa oturmuş, gözlerimi sıkı sıkıya yummuşken, anneannem bana bu bulmacayı sormuştu: "Hey hindili hindili, beyoğlunu attan indirii." Çok bekletmeden cevabını söyledi: Ciş... Bulmacadaki gibiydi yani, herkes sıkışabilirdi, çişi gelince otobüs durdurmak ne ki, kocca hükümder, bey oğlu, bilmemkim olsan, arkandaki orduya bakmadan, attan inip bi kuytuda su dökmek zorunda kalabilirdin.

Şimdi, yıllar sonrasının bir seher vaktinde, ben, içtiğim biranın etkisiyle tuvaletin kapısını zor bulmuşken, anneannem karanlıkların içinden bana yine aynı bulmacayı sormuştu. Düş müydü peki? "O gada içeesen ürya görüyon zannedeesin tabi." diye sitem etti. "İnsan, bey oğlu bile olsa, arada bir dertleniyo işte be anneannem" dedim. "Deyivee bakalım, neymiş derdin, garılaa gızlaa mı efkara goyuyo benim torunumu?"

Aslıda anlatsam beni sabaha kadar dinleyip söylediklerimi "sırlar hanesine yazar" kimseciklere lafını etmezdi. Ama terapilerin en kralını yakalamıştım zaten. Bi tarafı "uf olmuş" çocuğun şımarıklığıyla, "Boşver anane yaa. Hadi öbür bulmacalarından sor, bakalım hatırlayabilecek miyim?" dedim. Anladı herhalde... Dedemin, Emiroğlu'nun deyimiyle "Evin iyisi köşe, ağacın iyisi meşe, kadının iyisi Ayşe", seher vakti torununu avutmaya karar verdi...

– Aldır abası, yeşildir küpesi, bunu bilmeyen eşek sıpası.

– Patlıcann...

– Şu depede toy oturuu, biri galkaa, biri oturuu.

– Terazii...

– Tülüş ağzını açdı, gıllı içeri gaçtı...

– Çoraap..

– Aferin iyi bilyan. Şunu bil bakalım: ak sarayın ortasında sarı sultan oturuu...

– Yumurta!

– Peki... Karağnık yerde cim cort?

– Bu ne be? Attın şimdi. Nası yani karanlık yerde cim cort?

– Ne atacağmışın. Tee en eski bulmaca bu. Anamgil bana soraadı. Cevabı, damla. Misal, mağarada su damlaya. Mağranın içi karağnık, su da cim cort, cim cort diye damlaya. Uzama işde bilemedin. Şunu söole peki: Bizçim evde gadı vaa, eğri büğrü budu vaa, şimdi gelü görürsün, gülmekden ölüüsün,

– Kurbağa!

– Peki. Bi garış boyu, girip çıkmak huyu, işi bitdükten soora, ocağa godutturu suyu.

– Hihihi... Kaşık... Kaşıktı dimi. Yemeğe girip çıkıyo, sonra bulaşık yıkamak için su ısıtıyorsun. Ööleydi, di mi?

– Ööleydi. Bi dam dolusu oğlum vaa, hep gotü çüklü, hep gotü çüklü.

– Ahaha... Bu ne yaa? Var mıydı bööle bi şey.

– Vaadı tabi. Üzüm demek. Üzüm denelerinin dibinde çöpü vaa ya. Bi gızım vaa gelen öpee, giden öpee...

– Bardak, bu kolay...

– Otudum önüne, uydudum delüğüne.

– Anahtar...

Bu saatlerce böyle sürdü. Nine torun, gün doğuncaya kadar gülüştük. Ayşecik, uykuya inat, yüzyılların geyiğini bıkıp usanmadan çevirdi. Bulmacalarının kiminde, yüzüne, onları ilk duyduğu günün utangaçlığı, tazeliği gelip gitti; kiminde gözlerinden yaşlılığın kederini ve yorgunluğunu okudum. Arada O da benim gözlerimi okuyor olmalıydı. Sonunda "Geçti gaari efkarın" dedi... "Olu olmaz her şeye dakılmaz ööle gafaya. Vakti gelüü, her bi şeye çare bulunuu. Olmadı unutuu gideesin. Cim cort deye damlayıp geçee günlee. Neticede ben gibi gocayıp, dünyanın gapısına dikeesin gozünü." Ardından başını yastığa koyup, son bulmacasını sordu: "Bizim pençereye bi guş geldi, hak dedi, huk dedi, şu dünyada dört şey yok dedi..."

En iyi bu bulmacanın cevabını biliyordum. Bu, Ayşeciğin final bulmacasıydı. Her seferinde en sona saklardı. Gerçekten de kuşun dediği dört şey yoktu... "Dünyanın direği, denizin kapağı, yumurtanın kulbu ve ölümün çaresi..." Baktım, uyumuştu. Cevabı kendime verip, geç en zamanın sesini dinledim... Cim cort... Cim Cort... Cim... Cort...

Akşamsefası

ALTAY MARTI

Geçkin Bir Kadın

Böyle insanlar olmamalıydı yeryüzünde. Hayat kimsenin vücuduna sivri dişlerini geçirmemeliydi. Kimse üç-dört lokma ekmek için bunca kahrolmamalıydı. Dinginlik, özgürlük, mutlu ve anlamlı bir insan sesi! İnsana yakışan buydu; bunlar olmalıydı.

Onu ilk kez, zamanla tüm sokaklarını ezberlediğim, tenhalığından hiç şikayet etmeyen, kendince müşfik o ufacık kentin, haftanın belirli günlerinde kurulan pazar yerinde gördüm. Geçkin yaşını altetmeye uğraşırcasına, boyanmış olduğu hemen anlaşılan siyah saçlarını arkadan iri bir metal tokayla tutturmuş, hafif de bir ruj sürmüştü incecik dudaklarına. Bir taraftan satıcı köylü kadına istediklerini bildirirken, diğer taraftan tasmasının kayışından tuttuğu düşük iri kulaklı, sıska köpeğini zaptetmeye uğraşıyordu. Yan yana, derme çatma kurulmuş ve içiçe geçmiş metruk dükkanlara, köyünde ekip biçtiğini sırtlayıp gelmiş kavrulmuş ve yorgun yüzlü satıcılara, kimi telaşlı, kimi avare dolaşan müşterilere ve ortahalli bir kargaşanın yaşandığı bu salkım saçak pazar yerine ne de aykırı duruyordu!

Birazdan alışverişini bitirdi. Tek başına taşıyamayacak kadar fazla malzeme almıştı. Pazarcı kadının yanındaki çocuğun epey ilerdeki taksi durağına koşup, orada bulunanlarla konuşmasından az sonra bir araba geldi. Geçkin kadın şoföre mırıl mırıl bir şeyler söyledikten sonra köpeğiyle birlikte geçip arka koltuğa oturdu. Ufak çocukla şoför poşetleri birer-ikişer bagaja taşımaya başladılar. İkisi de oldukça gayretli çalışıyorlardı. Yerleştirme işi bittikten sonra şoför hızlı adımlarla öne doğru yürürken, ufak çocuk omuzlarını daha da düşürerek arabanın arkasına doğru yöneldi. Birazdan cam açıldı ve geçkin kadın yavaşça elini uzatarak birkaç kağıt para sıkıştırdı çocuğun avucuna. Çocuk, gözlerinde engellenemez bir ışıltıyla pazarcı kadının yanına doğru gelirken, taksi, insan kalabalığını da hesaba katarak temkinli bir şekilde hareket etmeye başladı.

Öylece bakakaldım arkalarından. Kimdi bu esrarengiz kadın? Ne işi vardı bu sesi soluğu ince şehirde? Hangi savrulmadan ardakalmıştı? Küçücük bir kıymık gibi saplanıp kaldı aklımın bir köşesine.

Aradan neredeyse bir ay geçmişti. Bu kez kentin dışındaki göl kıyısının hemen yanındaki çay bahçesinde rastladım ona. Bahar -güleç yüzlü mevsim- bitmiş, yaz başlamıştı. Güneş keyfinin doruğundaydı ve bu sıcakla başa çıkamayan insanların büyük bir kısmı iki saat uzaklıktaki büyük tatil şehrine gittiğinden her yer daha da ıssızlaşmıştı. Böyle zamanlarda yanıma dergi ve kitaplarımı alarak dolmuşa atladığım gibi göl kıyısına gitmeyi adet edinmiştim nicedir. Üçüncü gidişimdi herhalde; o zaman gördüm onu. Çay bahçesinin yanından kıvrılarak uzaktaki kayalıklara kadar giden tozlu yolda, siyah gözlükleri, uzun eteği ve yanında sarsak bir şekilde orayı burayı koklayan köpeğiyle sakin bir biçimde yürüyordu. Kendisi şık giyinmekle kalmamış, köpeği de süslemişti. Hiç yakıştıramadığım orlondan örülme, önde boynundan ön ayaklarının yarısına dek inen, arkada kuyruğuna kadar uzanan sarı bir giysi vardı köpeğin üzerinde.

Birazdan sağlı sollu ağaçların başladığı dönemece varıp aniden gözden kayboldular. Dönüp gazete okumaya başladım. Göl, çok uzaklardan hafif bir ürperti yaratabilen ufak esintiler getiriyordu. Çok severim serin bir havada demli bir çay içmeyi. Bir tane daha söyleyip dalıp gittim elimdeki gazeteye.

Ertesi haftalarda birkaç kez daha rastladım o kadına. Bir keresinde altı hantal kayalıklarla dolu ve kendi çapında uçurum sayılabilecek, bol rüzgarlı bir tepede köpeğiyle birlikte oturmuş gölü seyrediyordu. Neyi çekiyordu beni bilmiyorum; öylece durup onu izledim. Artık çok yakından tanıdığım o zayıf köpeğin kâh ön ayaklarıyla sahibinin omuzuna tırmanmaya çalışmasını, kâh başıbozuk bir şekilde oradan oraya koşturmasını, kadının da heyecanla onun peşinden koşmasını seyrettim dakikalarca. Çok coşkuluydular, çok eğleniyorlardı.

Sonra yine pazar yerinde gördüm onu uzaktan. Yine bir sürü yiyecek aldı. Yine bakımlıydı. Yanında yine o rengarenk giysisiyle süslediği köpeği! Yine taksi! Yine kaçarcasına çekip gidiş!

Kalabalıklarda bırakın insanların acı, sıkıntı, sevinç ve düşlerini, bedenleri bile farkedilmez. Kalabalıklar bir kötü karanlıktır aslında. Fakat sakinliğini neredeyse kutsayan böyle bir kentte hiçbir şey gözden kaçamıyordu. Bu yüzden istemeden de olsa ilgileniyordum bu kadınla. Tılsımlı bir yanı vardı; merak ediyordum.

Yalnızların buluşup kendi yalnızlığını yaşadığı bir yer diye tanımladığım göl kıyısında tekrar karşılaştık bir gün. Beş-altı masa ötemde oturmuş haftalık dergilerden birini okuyordu. Köpek ise sürekli burnu yerde, bir şeyler anyormuş gibi dönüp duruyordu sandalyelerin arasında. Bir ara gözgöze geldik kadınla. Hafifçe mahçup olup bakışlarımı kaçırdım. Sonra kalktı. Müşfik bir ses tonuyla, el kadar bir bebekle konuşuyormuş gibi bir şeyler söyledi köpeğine. Sesini ilk kez duyuyordum; bana çok dertli bir sesmiş gibi geldi. Garsona hesabı ödedi ve usulca yola koyuldu. Onunla birlikte sürüdüğü güzel koku da uzaklaşmaya başlamıştı. Arkasından öylece izlediğimi gören garson masamdan boş bardağı almaya geldiğinde birdenbire "Gördün değil mi abi şu kart orospunun yaptığını. Millet ekmek bulamaz, bu cins karı her geldiğinde bir porsiyon köfte yedirir o uyuz köpeğe" diye lafa girdi. Yılışıklığı ve pervasızlığı canımı sıkmıştı, ama bir şeyler de öğrenmek istediğimden sormadan edemedim: "Kim bu kadın?" Yüzüne şekilsiz ve kıytırık bir gülümseme yayılarak anlatmaya başladı garson: "İzmir genelevinden emeklidir abi. Gelip burada şehir dışında bir ev yaptırdı. Kimseyle oturup kalkmaz, kimseyle konuşmaz. O salak hayvanla birlikte gezintiye çıkar bazen. Tek uğradığı yer burasıdır. Bok gibi de parası vardır ha!"

Bir bulmaca çözülmüştü işte. Kendisini sürgüne yollamış bir kadın! Ürküyor insanlardan, çekiniyor, korkuyor. Ben ıssızlıktan bunaldığım için sığınırken bu göl kıyısına, onun için kentteki tek insan bile heybetli bir kalabalık oluşturuyor. Kentin üzerine çullanmasına tahammül edemiyor.

Kentler haksızlık yapmaya başlarsa insana, çareniz sınırlıdır. Gölge gibi yaşamak, duvar diplerinden yürümek ve kapanmak! Eve kapanmak! İçe kapanmak! Çare buymuş gibi görünür.

Onca yıldır rutubetli odalarda, kirli ve ıslak yataklarda hiç tanımadığı, belki bir daha hiç görmeyeceği, kalın, azgın, alevli ve terli erkek vücutlarının hoyratça devinimlerinden, ufacık bir elektrik sobasıyla ısıtılmaya çalışılan loş odaların duvarlarına sinmiş buharı üstünde alkol kokularından, bir türlü akmayan musluklardan, iri bir tencere içinde, küçük tüp üzerine konularak kaynatılmaya çalışılan banyo sularından, antika bir komodinin üzerindeki kırık aynalardan, erkek sıvısı bulaşmış peçetelerden, simsiyah sesli kaba saba pezevenklerden, bedenlerine kırk bin el değmiş, ruhları dağlanmış körpe-tükenmiş fahişelerden, yorgun ve eskitilmiş gecelerden ne kadar kaçabildi acaba bu kadın? Şehirden korkan uzaklardaki evinde günün herhangi bir vaktinde ömrü ne kadar peşine düştü, ne kadar sızladı içi, ne kadar kin biledi hayata, nelere alıştı, ne kadar onarabildi bedenini? Şefkat, dostluk, aşk, sevgi, yalnızlık, paylaşma neydi? İnsan, bizzat insan neydi artık?

Yaşamını ağır ağır yıkılan bir harabe eve benzetiyordum o kadının ve ne zaman bakışlarımız birbirine değse hafifçe hüzünleniyordum. Bir de önceleri pek ısınamadığım köpeğini sevmeye başlamıştım artık.

Böyle insanlar olmamalıydı yeryüzünde. Hayat kimsenin vücuduna sivri dişlerini geçirmemeliydi. Kimse üç-dört lokma ekmek için bunca kahrolmamalıydı. Dinginlik, özgürlük, mutlu ve anlamlı bir insan sesi! İnsana yakışan buydu; bunlar olmalıydı.

Yaz, bir görevi yerine getirir gibi, arkasına bile bakmadan geçip gitti. Sonbaharın yapraklara musallat olmuş dönemini yaşıyorduk. Eskisi kadar olmasa bile hâlâ anlamlıydı gözümde o kadınla köpeği. Bazen ne hissettiğimi kendime bile tarif edemiyordum. Acıma, şefkat ya da sevgi değildi. Yalnızlığı zoruma gidiyordu. Dudaklarında zaptedilmiş bir yakarış, bakışlarında teslim olmuş bir alev görüyordum ve herhalde biraz utanıyordum.

Gölün gittikçe hırçınlaşmaya başladığı bir akşamüstü üç saati aşkın bir zamandır oturuyordum o gün o çay bahçesinde. Gelmemişlerdi. Tam kalkmaya hazırlanıyordum ki birden bastıran bir yağmur gibi girdi içeriye. Şaşırdım. Yüzü ufalmıştı sanki. Gözleri derinleşmiş, gözaltları simsiyahtı. Rujsuz dudakları iki sarı çizgi gibi duruyordu. Hem yalnızdı da; köpeği de yoktu yanında. Dermansız adımlarla çok ilerdeki bir masaya gidip bıkkın bir şekilde oturdu ve bir meyve suyu istedi garsondan. Kalkamadım. Onca zamandır, gizliden gizliye arkadaş olduğum bir kadındı. Kalkarsam haksızlık yapacakmışım duygusuna kapıldım. On-onbeş dakika bardağı elinden hiç bırakmadan meyve suyu içip uzaklara baktı. Sonra bir hastanın yatağından doğrulmasına benzer bir şekilde ağır ağır kalktı sandalyeden. Telaşlandım. Başımı önüme eğip elimdeki dergiyle ilgileniyormuş gibi yapmaya başladım. Ölgün adımlarla yavaş yavaş yürüyordu. Tam benim olduğum masanın hizasına geldiğinde durdu. İrkilerek başımı kaldırdım. Gölge değmiş gibi duran ve çok kederli gözlerini yüzüme dikti. Kaşlarını hafifçe yukarıya doğru kaldırdı ve belli belirsiz, ama çok titrek bir sesle "Köpeğim öldü delikanlı" dedi. İçimde bir çalkantı oldu, ama hiçbir şey diyemedim. Yüzüm yanmaya başlamıştı. Tekrar başımı önüme eğdim. Geçen zamanımızın anısına sığınmıştı belli ki! Belli ki acısını hiç değilse bir kişiyle paylaşmak istemişti.

Hesabı ödemek için kasaya doğru ilerlediğinde hafifçe başımı kaldırıp baktım. Adımlarındaki kıvılcım yok olmuştu. Yürüyordu. Tek başınaydı. Gidiyordu...

SANATÇILARIN DÜNYA İŞLERİ

Oğuz Atay: İnşaat Mühendisi
A. Kadir: Bisküvi Fabrikası'nda Yönetici
Asaf Halet Çelebi: Mahkeme Zabıt Kâtibi, Beyazıt Kütüphanesi Müdürü
Fikret Adil: İş Bankası'nda Memur
Ece Ayhan: Kaymakam
Ercüment Behzat Lav: Spiker
Cahit Sıtkı Tarancı: Sümerbank'ta Memur, Çalışma Bakanlığı Çevirmeni
Ahmet Hamdi Tanpınar: Milletvekili
Ahmet Kutsi Tecer: Milletvekili
Suut Kemal Yetkin: Milletvekili
M. Şevket Esendal: Milletvekili
Kemalettin Kamu: Milletvekili
Yahya Kemal Beyatlı: Milletvekili
Falih Rıfkı Atay: Milletvekili
Kemal Tahir: Marangoz
Edip Cansever: Kuyumcu, Antikacı
S. Kudret Aksal: Belediye Müfettişi
Cevat Fehmi Başkut: TBMM Zabıt Kâtibi
Cemal Süreya: Darphane müdürü
Cenap Şehabettin: Doktor
Ceyhun Atıf Kansu: Doktor, Şeker Fabrikası Müdürü
Refik Halid Karay: PTT Genel Müdürü, Belediye Başkâtibi
Reşat Nuri Güntekin: Milli Eğitim Müfettişi
Turgut Uyar: Ordudan ayrılma, SEKA'da memur
Halid Refiğ: Gazeteci
Halid Ziya Uşaklıgil: Bankacı
Can Yücel: Rehber, Spiker
Ahmet Muhip Dranas: Kâtip (Güzel San.Ak.'de), İş Bankası Yönetim Kurulu Üyesi, Çocuk Esirgeme Kurumu Başkanı
Adalet Ağaoğlu: Radyo programcısı.
Erendüz Atasü: Profesör
Ziya Osman Saba: Matbaa Düzeltmeni
Orhan Veli: Memur
Behçet Necatigil: Öğretmen.
Melih Cevdet Anday: DDY'de memur
Şinasi: Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nde Memur
Mehmet Çağçağ: Amatör hırdavatçı, hırdavat makineleri tutkunu, balkon bahçıvanı, ressam.
Tuncay Akgün: Ressam, profesyonel kedisever.
Altay Martı: Onkolog.
Metin Üstündağ: Tiyatro, sahne dekor tasarımcısı.
Tuncer Erdem: Yahova şahidi.
Cüneyt Arkın: Doktor.
Çiğdem Anat: TV muhabiri.
Sunay Akın: Madenci.
Tuncel Kurtiz: Oyuncu, yönetmen.
Can Kozanoğlu: Sosyolog.
Atilla Atalay: Mühendis.
Orhan Pamuk: Mimar.
Can Barslan: Mimar.
Güneri İçoğlu: Tiyatro, sahne dekor tasarımcısı.
Ümit Kıvanç: Grafik tasarımcı.
Oğuz Aral: Tiyatro hocası.
Orhan Hançerlioğlu: Eski emniyet müdürü.
Şener Şen: İşçi, öğretmen.
Sevim Burak: Stilist, manken.
Sezai Sarıoğlu: Öğretmen, futbolcu, profesyonel evrimci.
Eflatun Nuri: Arkeolog, bonsai uzmanı.
Onat Kutlar: Hukuk terk.
İrfan Yalçın: Öğretmen.
Yusuf Atılgan: Çiftçi.
Ender Özkahraman: Grafiker
Üveys: Güzel insan

(Devam edecek)

Akşamsefası

VEDAT ÖZDEMİROĞLU

VEDAT BEY'İN GÖRKEMLİ HAYATI

Bir kahraman, başarıdan başarıya koşar. Bunu herkes bilir. Herkesin bilmediği ise şudur: Vedat Bey, başarıdan başarıya koşarken, alçakgönüllülüğe uğrar, sadeliğe bir selam gönderir, efendiliğin de bir çayını içer. Tek hecelik hırs kavramını bilmez.

Sana Bülbülyuvası Vaadetmedim
(yeni macera)

Son macerayı kafalarına sindirenler, Vedat Bey'in yakın arkadaşı Pars Bey'i, talihsiz bir post-it gibi yapıştırıldığı masadan nasıl zarif bir biçimde kurtardığını anımsayacaklardır. Fakat o alçak şebeke, o melanet triosu Vedat Bey'i rahat bırakmamaya ant içmişlerdir. Vedat Bey, canlı oldukça onlara huzurun ne h'si vardır, ne de herhangi bir u'su.

Vedat Bey, ıslıkla Kardeşlik Senfonisi'ni çalarak deniz kıyısında yürümektedir. Bir elinde şemsiye vardır, diğer elinde yarım ekmek. Bir banka oturur. Yanındaki bankta **"Ali Baba ve Kırk Haramiler"**i okuyan bir genç vardır. Kesin ve estetik hareketlerle, heyecanlı martılara ekmek atan Vedat Bey, gencin soru sormak istediğini hisseder:

– Buyur delikanlı.

– Eee... Nereden anladınız soru sormak ist...

Son parçayı da atan Vedat Bey güler:

– Sor yavrum...

– Acaba niçin bu masalın anahtar cümlesi **"Açıl Susam Açıl?"**

– Ah ah ah!

O sırada Vedat Bey, sağ çaprazında bir ışıltı hisseder. Dönüp baktığında bir dilencinin yaklaştığını görür. İlk bakışta bir tehlike yoktur. Fakat ya o dilencinin kolundaki, güneş ışığıyla parlayan stres bileziğine ne demeli? Vedat Bey, aynı stres bileziğini ve aynı kıllı-kalın bileği daha önce, alçak şebekenin bir elemanında görüp, hafızasının çekmecelerinden birine atmamış mıdır? Atmıştır. O halde, sözde dilenciyi haklamak için ne bekliyor? Vedat Bey bilir ki, bu sefiller, tek başlarına davranmazlar. Vedat Bey, banktan kalkar, dört tane ters takla attıktan sonra, balık tutan bir başka alçağı dirseğiyle bayıltır. (Muhteşem Vedat Bey, yürüyüş sırasında dikkat etmişti: Yem yoksa o kişi aslında balık tutmuyor demektir!) Oltayı seri şekilde fırlatıp, sahte dilencinin boynuna dolar, ikinci kötü de bitiktir artık.

Ya üçüncü? Evet, Vedat Bey'in ensesine hançer dayayan üçüncü iblis nasıl bertaraf oldu? Eski bir dostu yardım etti ve alçağı yıldırım çarptı dersek, elbette yalan olur. Eski değil, on dakikalık bir dostu az önce ekmeğin yarısını koparıp verdiği bir şarapçı, yardım etmiştir Vedat Bey'e. İblis'in kafasında patlayan boş şarap şişesinin çıkardığı ses, sahil boyunca yankılanmıştır. (Sözkonusu şarapçı Vedat Bey'in himayesine girecek ve bir ara Torino'da top oynayacaktır.)

Hayretler içinde bakınan ve bankın arkasına saklanan gence şöyle der Vedat Bey: **"Şifre o cümlede değil, masalın adında! Bir dürüst adam başına kırk alçak düşer. Unutma evlat!"**

KUTLU ESENDEMİR

Paranoyaya Giriş 3...

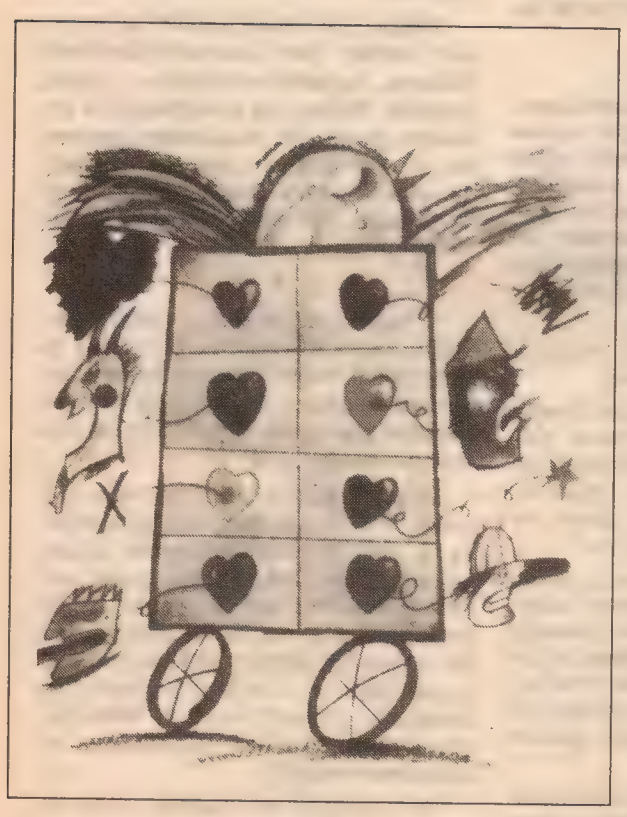

Filmin adını hatırlamıyorum ama Aydemir Akbaş'la Zerrin Egeliler başrollerdeydi. 11 yaşındaydım galiba. Bir şehirden kalkıp, göç ettiğimiz bu kasabadaki sinema amcamındı ve ben o sinemanın balkonunda film izliyordum.

Abim benden üç yaş büyüktü. Bu sinemada, o yer göstericiliği yapıyordu, ben de arada gazoz-cola satıyordum.

Gündüzleri sinemada yerli porno, geceleri ise Ferdi Tayfur, Orhan Gencebay filmleri oynardı. Akşamüzerleri temizlik yaparken midemiz bulanırdı. Gece filmlerinde ise, atılan **"Off ulan!"**, **"Allahhh!"** çığlıkları kulaklarımızı tırmalardı.

- Balkondaydın.

İşte, ilk çıplak kadın figürünü ben o zaman görmüştüm ama keşke görmez olaydım. Egeliler yataktaydı, Akbaş içeri girdi, **"Bu açacak bu kapağı nasıl açacak?"** repliğini verdiği an, kulağımdaki acı, tüm bedenime yayıldı. Yeni yetme sertleşmiş penisim, Boğaz köprüsünden atlayan bir insanın hızıyla eski haline dönmüştü...Babama yakalanmıştım: Gel it oğlu it! Ben sana gösterecem kapağı nasıl açacağını, diyerek beni dışarı çıkarttı ve 11 yaşındaki çocuk, ne kadar dövülebilirse o kadar dövdü. Canımın yanması önemli değildi, hem çok korkmuştum, hem de çok utanmıştım.

Neyse gece yine çalışmaya döndüm. İş bitti. Abimle eve doğru ilerliyorduk. Tam evin köşesinde, motorsikletlerle çevremizi sardılar. Öndekini tanıdım, Ödemiş'in ünlü ülkücüsü **"Kasap Mehmet"**ti . Yumruklarla abime girişirken, ben hem ağlıyor, hem de çevredekilerden yardım istiyordum ama kimsenin umurunda değildi. Neyse dayak faslından sonra onlar kaçtılar. Abim üzerini düzeltti, elimi tuttu, **"Evdekilere söylersen, seni oyarım"** dedi. Eve ulaştık, misafir vardı. Abim onların yanına geçti, ben yatağıma girip ağladım.

- Peki, Cizre'yle bunun alakası ne?

Cizre'ye girdiğimizde ortalıkta tek bir canlı yoktu. Hava kararmıştı. Ortada sadece üç canlı vardı. Ben, kameraman arkadaşım ve taksici. Bir de arabanın motor sesini duyuyorduk.

Hava ölüm kokuyordu ve şehirde yalnızca bir yerin lambasını görüyordunuz: Tek otel, Kadaoğlu'nun...

- N'oldu?

- Daha önce de gitmiştim Cizre'ye. Tanışıyorduk personelle. Sağsalim otelin önüne geldik ve hızla içeri girdik. Orada sohbetler çok dikkatlidir, kısa bir sohbet faslı oldu. Daha sonra herkes odasına çekildi. Biz de. Odaya girdiğimiz an dörtbir yandan kurşunlar yağmaya başladı. Hemen yere yattık...

Sığınma duygusu... Yatağın altından, telefonu çektim. Hemen onu aradım. Meşguldü telefonu. Bir kez daha çevirdim. Bu sırada iki kurşun camı deldi. Bu arada telefonu düşürmeyi başarmıştım:

"Benim canım" dedim, **"Burası çok kötü!"**

Yatmak üzereymiş o da. **"Bu senin tercihindi"** dedi bana bin kilometre uzaklıktan. Sessizlik oldu, **"Ben gitme dememiş miydim"** diye sordu. **"Manyak mısın sen! Sesleri duymuyor musun? Benim ben!"** diye bağırışımı hatırlıyorum. **"Eee, n'apabilirim ki?"** diye sordu. **"Tamam"** dedim, telefonu kapattım.

İşte Cizre'deki o ölüm korkusuyla, onu arayışımdaki utancın bir alt düzeyini, ben küçükken de yaşamıştım ve korkunun çeşitlerinin olmadığını kavramıştım.

- Oteli niye tarıyorlarmış...

- Bir rivayete göre, korucular bize **"Hoşgeldin"** demek istemiş...

Size hiç kanınızı isteyerek **"Hoşgeldiniz"** dediler mi?

- ..

Onkoloji doktorlarının yalnızlığını bilir misiniz? Gazetelerdeki teşekkür ilanlarına hep kadın doğum uzmanlarının, dahiliyecilerin, cerrahların adları yazılır. Onkologlara ise çoğunluğunda ölümcül kanser hastaları düşer ve teşekkür pastasından onlara düşen, sadece ve sadece vefat ilanlarıdır. Ve Cizre ve insanlık, sizlerin 600 yüzyıldır süren **"cerrah"**lığınız yüzünden kanser virüsü verilmiş bir onkolog kadar yalnızdır.

(Kapı çalındı. Müstahdem içeri girdi.)

- Ziyaretçisi gelmiş, beklesin mi doktor bey, dedi.

Muayenehaneden çıktım, gelen annemmiş...

Akşamsefası

KARA ÇALAN

Nihat GENÇ

Hikaye

Büyük Rüyalar

Zamanı tesbihle döndürüyorlar, öyle hızlı bir koşu ki, günahlar ağırlıklarıyla arkada kalıyor. Akşama kadar porsiyondan, bol bol kepçeden konuşuyorlar. Dibine çökmüş bir surat, gün bir daha ışıldamayacak.

Ankara, sert ve kuru bir şehir. Bir köpek bile olsan, kıvrılıp yatacak bir köşe bulamazsın. Bunca yıl nasıl dayandım. Büyük rüyalar buldum. Yeryüzünün en baştan çıkartıcı, en güçlü maceralarının, yüce zevklerin, büyük tatminlerin içine girdim. Usulca. Bu muhteşem yeryüzü oyununu inşa eden yüzlerce dehanın odasına girip, asırların, tarihin sihriyle uyudum.

Schumann, Chopin, Paganini, Brahms, Verdi, Wagner; kim bunlar? Brunelleschi, Filarete, Alberti, Michalengelo, Leonardo da Vinci! Her biri doğaüstü güçler gibiydiler.

Bu dünyaya bir başka, bambaşka bir dünya daha eklemek ilk kimin fikriydi? İnsanoğlunun yaratıcı gücü mitolojik tanrıları, efsanevi kahramanları dahi kukla, soytarı gibi yapıyodu.

Neden insanoğluna bitkiler, kuşlar, balıklar, denizler, gökler yetmedi? Yüzyılları sarhoş etmek, krallardan, ülkelerinden çok daha büyük ün sahibi olmak, hepimizi rüyalarının içine almak, tarihi büyülemek.

Floransa, Paris, Venedik, Roma çoktan müze kent oldular. Bu dehalar, büyük görkemli sıradağlar gibi, yeryüzü kabuğunun doğal uzantıları oldular. O eserler, rüzgar, bulut gibi, taş gibi, tabiatın içine girip, sımsıcak bir uyum içinde ebedi ve evrensel kardeşler oldular.

Klasizm, romantizm, izlenimcilik, dışavurumculuk, yalnız tiyatroyu düşünün, yalnız romanı düşünün, yalnız 19. asrın romantiklerini düşünün, uçsuz bucaksız bir rüya içinde yaşadılar. Bugün, o rüyaların içinde gün batıyor.

O rüyalarda, dünyanın en büyük aşkları. O rüyalarda, dünyanın en sessiz göllerinde süzülen balıklar. Her kasabada katedraller, kiliseler, her sokak başında tuvaller, her göl kıyısında piyanolar.

Ankara çok sert bir şehir. Dedim ki kendime, ya bu rüyalara girerim, ya da bu şehirde, bir köpek bile olsan, kıvrılıp yatacak bir köşe bulamazsın.

* * *

Konfüçyüs, Tao, Budizm, tasavvufla başladım rüyalar alemine. Binbir diyardan, bir hırka bir lokma erik yüzlü dervişler. Rüya tabirleri gibi bir coğrafya. İlahiler, İtri, zikirler, Allahüekber selâları, menkıbeler, divan... Hepsi aynı dil içinde asırlar boyu. Hep aynı rüyaya yatmışlar. Tanrı, ölüm, kitap, padişah. Hepsi aynı filmin tıpatıp ölçcüleri içinde, aynı rüyayı gördüler. Rüyada melekler, uçanlar, yakılanlar, kafirler, peygamber, evliyalar var. Aradan altıyüzyıl geçse de, son gelen ilk gelenin rüyasına giriyor. Nur, böcek, ayet, çöl, dergâh, dönüp dolaşıp uçsuz bucaksız göklerde, aynı derenin, aynı kıyısında yıkanıyorlar.

İnsan, bu rüyaların içine girince, Osmanlı neden Batı'nın teknik gelişmesine burun kıvırmış, anlıyor. Bu rüyayı kim bozmak ister. Yaşamak istiyorsanız, hayra yorun rüyalarınızı. Bu rüyayı bozmak isteyen herkes kafir, batıl, şeytan...

Ne çok gürültü oldu yirminci yüzyılda. Elinden rüyası alınan yalnız Osmanlı mı? Verdi? Bach nerdeler? Dostoyevski, Balzac, Hugo nereye saklandılar. Michelangelo bir daha gelmeyecek!

Yirminci yüzyıl bir kıyamet, bir siren cıyıltısı. Tüm rüyalarımızı gömdü, elimizden alıverdi. Savaşın çıktığını duyduğu gün Stefan Zweig intihar etti, bu büyük rüya bitti diye. Şiiri reklamcılar, Bach'ı gürültü, resmi tüccarlar, romanı sinema-televizyon, sanatı vakıflar-dernekler-ödülcüler, mimariyi belediyeciler-kooperatifler. İki savaş girdi araya. Şirketler vampir kültür yiyicileri oldular.

Artık, klasiklerin önüne neo-, post-, koyup idare ediyorlar.

* * *

Bu büyük rüyaları okudukça uçuyorum. Uçtukça, Yeni Camii avlusunda Şükrüye mahallesinin çerden-çöpten çocuklarına büyük rüyalar anlatıyorum.

Yeni Camii cezaevinin karşısı, Şükrüye mahallesi cezaevinin arkası. Mahallenin çocukları anlattıklarımı anlamıyorlar; ne sözlerim umurlarında, ne gözlerim. başımın üstüne takılıyor gözleri, ben de merak ediyorum, neler oluyor orada?..

Cezaevinin bir ileri sokağı, Yeni Camii'nin önünden karşıya aşevi. Aşevinin müdavimi ihtiyarlar öğle-ikindi namazına camiiye uğruyorlar. Camii bahçesinde bir hela. Helanın önünde iki bank. Bankta sırayla oturmuş ikindi nöbetçileri ihtiyarlar.

Eski elbiseler en çok ihtiyarlara yakışır. Tabakhanede deriler nasıl tabaklara gerilirse, burada buruşmuş deriler kemiklere gerilmiş, deriler güneşin altında fazlaca unutulmuş, adları ihtiyar oluvermiş.

Solmuş, sararmış suratlar, kuru soğan kabuğu gibi gözkapakları, kimi sakallı, kimi pireli, kimi sopalı, kimi sarmısak kokuyor, kiminin elinde yağlı bir tabak, kiminin ağzında sanki bir elma gizli. Ve kocakarılarda hâlâ bir sardunyalık, girip-girip çıkıyorlar. Boyunları değil, belleri bükük. Ellerinde naylon torbalar. Torbaların içinde kalayı çıkmış bakır tencereler, çinko sahanlar, melamin tabaklar. Aşevinin önünde birazdan kuyruk olacaklar, kupkuru ihtiyarlar.

Güneş pencereleri eritiyor, ihtiyarlardan bir damla ter çıkmıyor. Güneş yaktıkça sanki, kurumuş bir dal çıtırtısı, öksürüklerin, off'ların arkasında örtülüyor. Hepsinin ellerinde kırmızı kestane lekeler, kemik çiçekleri gibi. Hepsinin elinde baston niyetine bir sopa, arada bir yere vurup: 'Sen büyüksün Allahım' diyorlar.

Aşevi kuyruğu insanda hatıra mı, mazi mi bırakır? Çok uzaklardan bir ıtır kokusu, işte o kadar. Ruhları talan edilmiş, ruhların ödü kopmuş, kefenlerine sımsıcak sarılmışlar, dostlar alışverişte görsün diye işte, aşevi kuyruğunda bir tabak bulgur için bekleşirler.

Kocakarıların üç kat başörtüleri, bir de üstüne atkı, bazen bir pardesü, en çok kullanılan renklerden, en ucuz desenlerden. İhtiyarların fiyakası gitmiş elbiseleri, yırtmaç yerleri elle dikilmiş, tam da kruvaze yakanın üstünde yaması. Pantollar çok kullanılmış sedir kumaşı gibi, kalın bir kir dokusu üstünde yılların cilası, artık aynalar yerine.

Şehrin gürültüsü ne paniğe sokuyor, ne baştan çıkarıyor. Güneşin, gürültünün külüstür, hurda bir vücuda son bir sözü ne olabilir? Yine de gelip geçene umarsızca kulak kabartıyorlar. Bunca ihtiyarın kurumuş kan lekeleri gibi ıstıraplarını artık kim alır defterinin arasına?..

Mecalsiz, zavallı, paslı, bakırlı, kılçıklı bu insanların Tanrı'ya yazdıkları son istida (dilekçe)'nın son satırlarında hep, lailahe, lailahe, lailaheillallah! Artık sözü dinlenmeyen çok yaşlı mitolojik bir kuş oldukları için mi, yoksa bizi kötülüklerden korusun diye mi, açlığı, pislikleri, namussuzlukları kovsun diye mi, yoksa, dededen kalma antik bir boncuk olduğu için mi; lailahe, lailahe...

Zamanı tesbihle döndürüyorlar, öyle hızlı bir koşu ki, günahlar ağırlıklarıyla arkada kalıyor. Akşama kadar porsiyondan, bol bol kepçeden konuşuyorlar. Dibine çökmüş bir surat, gün bir daha ışıldamayacak. Sıra kavgası yapıyor, takır-tukur tepişiyorlar. Ağızlarında kalan son çürümüş dişle, ki, dibine köpeklerin pisliği eski elektrik direklerine benziyor, bir diş daha atmak istiyorlar hayata. Nabızları yavaşlasa, gece uykularına topraklar serpilse de, hırıltılarını bir kertenkeleler, bir de duvar diplerinde sıralı kavaklar dinlese de, aşevi kuyruğunda birbirlerinin canını çıkarıyorlar.

* * *

İşte burada, Ankara'nın en eski camisi Yani Camii avlusunda büyük rüyalar anlatıyorum Şükrüye mahallesinin lastik ayakkabılı çocuklarına. Evim, cezaevinin yan sokağında. Tam kurşuna dizilecekken Dostoyevski diyorum, savaştan dönerken askerler İtalyanlar duvarlara Viva Verdi yazıyor diyorum, Kemal Tahir diyorum...

Yeni Camii avlusunda bir çocuklar, bir de ikindi nöbetçileri ihtivarlar.

Bir gün Yeni Camii avlusuna teneşir kurulur. Teneşiri jandarmalar kurar. Çok uzaktan, mahalleden değil, karşıdan cezaevinden cenaze. Kupkuru ihtiyarlar, cenaze mangası gibi en arka sıraya namaza dururlar, hepsi zaten iki sıra.

Helanın önünde bankta tek bir adam kaldı. Hoca 'Allahüekber' derken, adam, cenaze için 'keyfi yerinde, kalıbı dinlendiriyordur' dedi. Ürperdim. Bu adam bir tuhaf adam. Ben hep çocuklarla konuştuğum için sanki o bana sapık, o böyle konuştuğu için ben de ona sapık gözlerle baktım.

Helaya girip çıkan esnaf sadaka kaabilinden ayaküstü traş olur. Adamın traş malzemesi banka serdiği bir fırça, bir sabun, bir su kabı, bir de usturası. Akşama kadar bir-iki müşteri ya çıkar, ya çıkmaz.

* * *

Adama, 'Amca biraz saygılı konuşamaz mısınız, burada bir cenaze var, üstelik cezaevinden çıkmış', 'O benim arkadaşım' dedi, 'istediğim gibi konuşurum. Onunla altı yıl beraber yattım'. Bu sefer daha derinden ürperdim, çok ateşsiz ve çok karanlık bir öykünün içinden konuşur gibiydi.

Şaşırdığım şey, çok düzgün, dolgun bir sesle konuşuyordu, bu ihtiyarların hiçbirine benzemiyordu. O güne kadar farketmemiştim, adam bir kartal gibi mağrurdu. Soylu bir duruşu vardı. Namaza katılmayışında bir puştluk ben de seziyordum. Camii avlusunda tek traşlı yüz onundu. Eskimiş pardesüsü sırtında, büyük bir yarasa gibi duruyordu.

Günler geçti, adamla konuşmaya çalıştım, bir köpeğin bile kuyruğunu sıkıştırıp uyuyamayacağı bir yerde, büyük rüyalar içinden çok kültürlü bir adamla çarpıştım. Öyle rüyalar anlatıyor ki, gecekondulu bir çocuk gibi ağzı açık kaldım.

Günler sonra, 'Evladım, benim de büyük rüyalarım vardı, büyük yolculuklar yaptım. Ben yirmibeş yıl kaptanlık yaptım. Napoli'den, Marsilya'dan Karaçi'ye kadar. İç cebinden fotoğraflar çıkardı, ansiklopedilerde gördüğüm şehirlerin iç sokaklarında çekilmiş.

Laflar nerede geziniyorsa, bana, 'Bak evladım, Fransızlar'ın jetonu hep geç düşmüştür. Edebiyatta, resimde, mimaride, müzikte, felsefede, hepsinde geç düşmüştür jetonları. Ancak, özgürlük gibi bir hastalıkları vardı, bu yüzden her yere, herkese açtılar ülkelerini. Her sanatçıya, her renge. Şimdi yalnız onlar jeton atmadan konuşuyorlar her ülkeyle, her sanatçıyla, her sanatla' dedi.

Evet, bu konuşmalardan sonra çok kültürlü bir adam diyebilirim, ona, ve artık çocuklara hikayeler anlatırken daha dikkatli olup, eğer adam beni dinliyorsa, bilgi, tarih yanlışlığı yapmamaya dikkat ediyorum.

Birgün, 'Bu ruhsuz şehirde ne arıyorsun?' dedim. 'Ben İstanbullu'yum" dedi. "Evladım, kaptanların karılarını....' durdu, dinlendi. Ondan hiç beklemediğim çirkinlikte devam etti: 'Kaptanların karılarını kim s...r, arkadaşları, başkaları.. Sonunda vurdum karımı. Sağmalcılar cezaevine girdiğim gün dilekçe verdim: Bu şehirden uzaklaştırın beni.

* * *

O büyük yolculuklardan acıyla dönmüştü, ben ise henüz tek bir rüyaya girememiştim. Niçin coşkun ruhumun tantanasını bir çırpıda boğuvermişti, arkadaşının cenazesine katılmıyor, hem de hela önünden ayrılmıyor.

Düşündükçe insan, ruhu kirpi gibi oluyor. Yıllar geçti, bir daha görmedim. Ta ki... Beş-altı yıl sonra sanırım, boşanma davası var. Aceleyle bir tuvalet aradım, bulamadım. Bir camiinin tuvaletine girdim. Çıkışta, merdivenin altında, derme çatma bir berber dükkanı gördüm, bir sandalye ancak sığıyor. Aceleyle traş olmalıydım. Koltuğa oturdum. Minik barakanın camları büyük yolculukların resimleriyle süslüydü.

'Beni tanıdınız mı?' dedim... 'Evet, tanıdım. Neler yapıyorsun?' dedi...

Sonra, 'Bu aceleyle nereye?' dedi. 'Boşanma davasına!' dedim...

'Ne iştir?' dedi.

Nasıl bir ayrıntı anlatılır, bilmem, sadece: 'Sizinkinin bir benzeri' dedim...

Akşamsefası

Kitaplar

Ayrıntılar

"İlk ayrıntıdan bu yana, dört beş sene felan geçti. Pişmiş Kelle'de başlamıştı, haalen Leman'da sürüyo... Ve ben haala naaptımdan emin diilim.. Ayrıntılar, ucuz, kolay, zaametsiz, basit ve bol.. Ben de yaziyom işte.. Hoşuma gidiyo.. Daa fazla açıklama yapamıycam. Dediim gibi, çok az şeyden emiinim.. Hiç bi ilginç anısı yok bu gayretin.." Ve şimdi Ayrıntılar kitap oldu.. (Ayrıntılar, Metin Fidan, Parantez yay.)

Kill'Em All

Yaptıklarımızdan üzüntü duymuyoruz / Ne yaptığımız umurumuzda bile değil / Üzülmemize gerek yok / Zavallılara acımaya değmez / Yalnı güçlüler ayakta kalır / Zayıfları gözetmeye hiç niyetimiz yok / Önümüze geleni öldürmeye hazırız / Suratına dayanmış bir tüfek gibi işte karşındayız (**Metallica, (Biyografi)** Haz. Can Atacan, Stüdyo İmge Yay., **Metallica (Tüm Şarkı Sözleri)** Çev. Zeynep Akkuş, Korsan Yay.) Babaların yeni albümünü dinlerken okunabilir!

Gece Tarifesi

İskenderin-İstanbul karayolundan / katılıyorum mavraya / biraz alkollüyüm ve 20-30 yaşlarında / zimmetime soru işaretleri geçirdim küçükken / en ufak bir iddiam yoktur bu yüzden / yaşamacı arkadaşlara yeşillikler dilerim / abartmam çeker giderim (Gece Tarifesi, **Vedat Özdemiroğlu**, LeMan yay.)

Muska

Gizemkar dehşet tirildemesi.. Sadık Yemni, Hollanda'da yaşayan bir Türk yazarı. Yurtdışında her faaliyetini yemeyip içmeyip basına duyuranlardan olmadığı için burada onu tanımıyoruz, ama anlaşılan orada çok şey başarmış. **Muska**'da onun son başarısı. Kurtuluş Savaşı günlerinden 60'lı yıllara uzanan bir görünümde, İzmir'de aynasını gezdirmiş ve bir takım kahramanlarını aynalara hapsetmiş. Yayınevine göre "korku-gerilim" yazara göre "gizemkar dehşet tirildemesi" türünde bir roman. (Muska, **Sadık Yemni**, Metis Yay.)

Susma Cesareti

Bu aynada yaşamış yüz, ölü bir adamın yüzüdür. / Gözler için tasalanmayın - / Ak ve utangaç olabilirler, gammaz değildir onlar, / Boğum boğumdur onların ölüm ışınları / Adı unutulmuş bir ülkenin bayrakları gibi, / Dağlar arasında iflas etmiş / İnatçı bir bağımsızlık. (**Ariel, Sylvia Plath,** imge Kitabevi Yay.)

Cemal Süreya

8.10 VAPURU

Sesinde ne var biliyor musun
Bir bahçenin ortası var
Mavi ipek kış çiçeği
Sigara içmek için
Üst kata çıkıyorsun

Sesinde ne var biliyor musun
Uykusuz Türkçe var
İşinden memnun değilsin
Bu kenti sevmiyorsun
Bir adam gazetesini katlar

Sesinde ne var biliyor musun
Eski öpüşler var
Banyonun buzlu camı
Birkaç gün görünmedin
Okul şarkıları var

Sesinde ne var biliyor musun
Ev dağınıklığı var
İkide bir elini başına götürüp
Rüzgârda dağılan yalnızlığını
Düzeltiyorsun.

Sesinde ne var biliyor musun
Söylemediğin sözcükler var
Küçücük şeyler belki
Ama günün bu saatinde
Anıt gibi dururlar

Sesinde ne var biliyor musun
Söylemediğin sözcükler var

Medya Canavarı

Halil İbrahim Özcan

BIÇAK ÇAKI DEĞİLDİR

Alışıla gelen her şeyin üstünden bakılırken, çok hayatlar görmek ve çok ölümler yaşamak kapattığında dili, o kendini konuşmaya başlıyor. Kalbin daralıyor. Dünya yetmiyor. Hoş, çemberinde yok ki onunla oyalanasın. Seni yıkayan sulara bırakıyorsun ellerini. Daralıyorsun. Ve dışarda kar yağıyor. Sevgili ayşe Hülya'nın "dışarda kar yağıyor sevgilim" dediğinde koğuşun penceresi dışarda yağan kanın arındırdığı yerde acıyı boğmaya yetmiyordu. Doğan yoktu artık. ayhan'ın vücudunu delik deşik eden bakırın giriş noktasında gülüyorlardı cebinde kalmış iki mermi çekirdeği. Gene Aralıktı. Hür'de ölümünden sonra verilen ödülünü kendini bıraktığı boşlukta kabullendi. "Karşındaki karanlık, yüzüne çığlık çığlığa çarpıp duruyor olabilir." diye yazmıştı. Müge'nin gözleri yorgundu ödülü alırken. Boşluktan tabii, ne olacaktı ki!.. Dünya gözlü Eşber'in DGM'deki savunmasında: "Şiddet toplumu olduk. Ben bunları söylediğim için beni ceza tehdidiyle cezaevinde tutuyorsunuz, söylediklerimden vazgeçirmeye çalışıyorsunuz ama hayat söylediklerimi doğruluyor." dediğinde ölüm kadar basit bir gerçekliğin peşinde olmak kanımı dondurdu. Mahmut, gözlerinin ferinde beni yakaladı.

Şiddetin türleri arasından sıyrılıp başka yerlerde olmak ne anlam taşır? Kendinin ötesine geçmek gibi bir duygudur bu. Kan, zaten aktığı için kandır. Acaba diyorum, yıllar, yıllar sonra Taksim'e çıkıldığında rap rap'ların anlamı zincirdeki adama; ömründe ilk kez gösteri yürüyüşüne katılan gencin "Polis geldiğinde ne yapacağız?" dediğinde, gülerek, "Tabii ki kaçacağız" demesine kızan görevli genç kıza, adamın "Dur, n'olur polisten önce sen dövme beni" deyişi gerçek miydi? Sait gülüyordu. Sahi, tecrübe insanı güldürür müydü?

"Ayaklar, ayaklar." Rap rap. Doğumlar kadar gerçek olan önce ellerden başlıyordu. Öğrenmek zor oluyordu, hem de çok zor.

Ölümler, kendilerini dillendirdikleri zamanların ötelerinden gülüyorlar yaşayanlara. Alp anlatmıştı. Celatların mezarları ayrı tutuluyordu mezarlıklarda. Üstlerindeki yeşeren otlara da kar yağıyor ama. öyleyse kar taneleri savrulurken bizlerden geriye ne kalıyor? Kalbim daralıyor.

Küf... Her şey yaşadığımız dünyada heykeller niye yalnızdırlar?

Kısa devrelerde ağlanıyor. Gözyaşları ağırdır biraz da. Yara içe kanıyor. Yara içe kanıyor.

En çok itiraz ölümü güzelleştiriyor. itiraz var. Çok ölüm görmek acaba kötü bir şey mi bunu da bilemiyorum. Hıh! Ne güzel...

Akşamsefası

Murathan

YILDIZTOZLARI

imlaya gelmez büyünün tuttuğu yer

Sungu, Omayra

Cıngıl ve Tekerleme

Kendi dilini iki yüz sözcükle konuşanlar, iki bin sözcüklü bir yabancı dil karşısında bozguna uğrar. Bir dolu yabancı sözcüğe imrenir, özenir, yerli yersiz -çoğu kez yersiz- kullanmak ister. Bilmediği sözcüklerle konuşmaktan korkmaz, tersine başkalarının gözünde kendine prim sağlayacağını düşündüğü her yeni söz ve deyişi işine ve diline geldiği gibi pervasızca kullanmaktan çekinmez.

Dil dağarcığımıza son yıllarda cıngıllar, sloganlar, tekerleme düzeyinde kimi klişe sözler ve argo deyişler egemen oldu. Artık cümle kurmuyor, cıngıl üretiyor, slogan atıyor, espri yapıyor, argo şakalaşıyor ve "...şeklinde konuşuyoruz". Beslenme kaynaklarını büyük ölçüde reklamlar, şarkı sözleri, mizah dergilerinin oluşturduğu bu sözlük yelpazesinde yapılacak bir alan taraması, bizi, sonuçta bir "altdil" zenginliğine değil, bana kalırsa tersine, derin bir dil ve ifade yoksulluğuna götürüyor. Dilini yitirmiş toplumlarda, "altdil" tanımlamalarının da bu anlamda yeniden gözden geçirilmesinden yanayım. En azından her tür dil yarılmasını, "altdil" gibi kavramlarla nitelendirerek onlara teorik bir değer atfetmeyi yanlış buluyorum. Anlam ve değer kaybı, beraberinde alan bulanıklığı getiriyor. Gerçek örneklerle, sahte örnekler birbirine karıştırılıyor. Tabii yalnızca dilde değil, hemen her alanda...

Gerçek bir şaşkınlık yaşayan hiçbir toplumdan "Hayret bir şey!" gibi bir laf çıkmaz. Bu gerçekten hayretini yitirmiş bir toplumun üretebileceği bir cıngıldır. Hiçbir iletişim değeri yoktur, yalnızca bir tepki değeri vardır. Bu tür tekerleme düzeyindeki sözlerin ortak anlam alanları yoktur, ortak kullanım alanları vardır. Dilini yitirmiş toplumlarda, önemli olan, temeldeki derin iletişim noksanlığını hissettirmeden gündeliği sürdürebilmek için ortak kullanım alanları açmaktır. Ortak kullanım alanları için, ortak anlamlar gerekmez; herkes, her sözü, işine geldiği gibi kullanır. Önemli olan anlaşmak değil, anlaşıyormuş gibi yapmaktır. Dilin bilinmesi değil, kullanımda tutulmasıdır. Böyle bir toplumun kişileri, gündelikte en az sayıda sözcükle konuşur, kendi dilini en az sözcük sayısıyla kullanır ve bilir. Dolayısıyla, gene böyle bir toplumda, "dil bilmek" sözünün de hiçbir değeri yoktur. Ana dil yetimleridir bunlar. Kendi dilini iki yüz sözcükle konuşanlar, iki bin sözcüklü bir yabancı dil karşısında bozguna uğrar. Bir dolu yabancı sözcüğe imrenir, özenir, yerli yersiz -çoğu kez yersiz- kullanmak ister. Bilmediği sözcüklerle konuşmaktan korkmaz, tersine başkalarının gözünde kendine prim sağlayacağını düşündüğü her yeni söz ve deyişi işine ve diline geldiği gibi pervasızca kullanmaktan çekinmez. Her şeye "olay" der, her şeye "şok" olur, her şey "şok açıklama"dır, vd... Hem dilini, hem hayretini yitirdiği için, tepkisini, en standart biçimde ifade edecek herkesçe bilinen konfeksiyon ve moda sözler yardımıyla kendince ortak bir işaret dizgesine çeker.

Bu anlamda, mizahın da istemeden hizmet ettiği bir yanlıştır bu. Herkesin diline pelesenk olacak sözler üretmek, iletişimi artırmaz, kimi zaman engeller. Türkiyede'ki uygulamalar açısından bakıldığında da, ne yazık ki daha çok engellediği görülüyor. Şiirin de hem şarkı sözüne, hem reklam cıngılına bu yanıyla çok kurban verdiği görülüyor. Cıngıl ve tekerleme. Başka bir açıdan bakıldığında, sanıldığı kadar masum iki sözcük değil bunlar.

Kimi zaman dünyayı da, algımızı da daraltırlar. Bunların gerçek işlevleri, dilin, diğer kullanım alanlarındaki yaygınlık ve derinlikleriyle orantılıdır. Bu orantıların dengeli olarak yerleşmediği toplumlarda, her duruma uygun atasözleri bulup çıkarmak, darb-ı meseller, hikmetli sözlerle dünya meselelerini açıklamak, giderek dünyanın olanca karmaşıklığını, tekerlemeler, sloganlar ve cıngılların sınırlı repertuarına daraltmak, yanıltıcı örnekler görevi yapabilir. Düşünce dili tekerlemelerle oluşmaz. Sloganlar arkalarındaki düşünceye işaret ederler yalnızca; bütün bir düşüncenin taşıyıcısı olamazlar.

Son yıllarda neden bütün şarkı sözleri tekerlemelere daraldı? Neden büyük çoğunluğunda bir ilkokul şarkısı basitliği var? Neden gücünü yalnızca sözcüklerin ses benzerlikleriyle, çağrışım tekrarlarının kolaylığından alıyor? Bu yüzden mi şarkılarımız sonsuz sayıda nakarata sahip? Toplumsal ve politik hayatımızın repertuarının da yıllardır aynı nakaratlardan oluşması bir raslantı mı? Şarkıda yaygınlığı sağlayan şeyin bunca basit ve bir örnek olması herkesi ürkütmüyor mu? Evet, tekerleme sevimli, eğlenceli, mahir ellerde harika sonuçlar veren bir gelenek. Üstelik çocuk yaşlarda öğretici bir yanı da var elbet. Ama hem büyümüşler için artık çok uygun bir gelenek değil, hem de geleneğin zaman ve mekân içinde bir dönüşüme uğratılmadan, evrimsel bir sıçrama göstermeden bunca ham bir biçimde kullanılması bana ürkütücü geliyor. Türkiye'deki insan nüfusunun büyük çoğunluğunun, büyümemiş, ergen çocuklardan oluşan bir toplum olduğunu düşünüyorum. Son yıllarda pop şarkıcılarının neredeyse hepsinin soyadsız olarak ortaya çıkması, akşamüstü pencerelerinden, balkonlarından yalnızca adlarıyla çağırdığımız mahalle arkadaşları topluluğuna benzemesi zararsız bir rastantı mı? Bence bu ikisi birbirini bütünleyen tehlikeli bir resim. Yalnızca adlarıyla çağrılan mahalle arkadaşlarımızla, akşamları bahçe duvarlarına tüneyip el çırparak söylediğimiz tekerlememsi şarkıların benzerliğinde, kanlı ve kirli bir iç savaşın sürdüğü bir ülkede, her şeye hayretini yitirmiş, ama hep "Hayret bir şey!" diyerek şaşırıyormuş gibi yapan lokal anestezi altındaki bir toplumun yansımasını buluyorum.

Onlar için en anlamlı reklam sloganının, Haberler'le Reklamlar'ın birbirinin yerini aldığı bu ülkede, "Kanlı ve kirli bir iç savaşta çocuklarınızı şehit vermemeniz bir ayrıcalıktır..." olacağını düşünüyorum.

Mungan

ZARF: MBE 121 80040 SALIPAZARI-ISTANBUL

KOLEKSİYON

Soğan ve Kedi
Yeter ki yakınında olayım!

Kediler, bağımsız ve güçlü kişilikleri nedeniyle, ilişki kurmayı üstünlük ve iktidar kurma sanan insanoğulları tarafından sık sık nankörlük ve bencillikle suçlanırlar. Kediler hakkında çok az bilgiye ve çok fazla önyargıya sahip açık ya da örtük kedi düşmanlarının başlıca malzemesidir bu.

Oysa kediler paylaşmayı bilen canlılardır. Yanınızda durmayı ve yanınızda olmayı bilirler.

Akşamsefası

CAN BARSLAN

Şeyedi YORUM

"ŞEYEDİ'LER ve YORUMLARI"

Açıklanamayan Emlakçı Olayları

Yaşam, çözülememiş bilmeceler yumağıdır desek yanlış olmaz... Yanlış olmaz belki ama moral bozar... Bir Çin lokantasında, Çince yazılmış bir menüden yemek seçmeye çalışmak, Çinli olmayan birisi için acıklı olduğu kadar sürprizlerle dolu bir serüvendir... Yaşam karşısındaki durumumuz, Bağdat Caddesi trafiğinde bir Anadol arabanın kendisi için hissettiklerinden farklı değildir... Yalnız... Çaresiz... Masa altına düşmüş bir kırıntı gibi...

Hiç, çayını şekersiz içen birinin çay kaşığı oldunuz mu?.. Ya da bir kelin tarağı... Bir şişkonun Kinetiks spor ayakkabısı... İktidarsız bi adamın si... Her neyse... Yaşam belirli zorlukları içerir... Ve tabii ki açıklanamayan gizleri... Burada, diyorum ki; bazen kirazı kurtlu yemeyi göze almalıyız... İçinde kurt olup olmadığına bakmak için güzelim kırmızı toparlakları pört pört diye cörtletmeye kalkışırsak, nerde kalır yaşamdan aldığımız zevk!..

Şeyediyorum köşesi, ne yapacağını bilmez bir halde, dalgalara kapılmış, tavırsız tavırsız sürüklenirken birden kendisine yakışan bir misyon yüklenmeye karar verdi... Zaten, Şeyediyorum köşesi, misyon lafını çok severdi ve "misyon yüklenmek" tamlamasının anlamını öğrendiğinden bu yana kendisine yüklenmek için bir misyon arayıp durmuştu... Fakat bu meret, ne Mısır Çarşısı'nda ne de Carrefour'da satılmaktaydı... Gizlice İbrahim Bakkal'ın raflarına bakması ise cehalet günlerinden kalma komik bir anıydı... Neyse, iki haftadır Şeyediyorum köşesi yaşamın kimi sırları ile açıklanamayan ve tanımlanamayan durumlarını gündeme getiriyor... Önce tanımlanamayan kimi ayakkabı alma olayları, daha sonra açıklanamayan berber olayları... Bu hafta ise konumuz; tanımlanamayan emlakçı olayları... (Lütfen bizi özel televizyonların sözde "bilinmeyenleri" açıklayan aptal programlarıyla karıştırmayın... Onların misyonu yok, Şeyediyorum'un ise vardır)... 55 yaşında bir emekli memur olan S.O. anlatıyor...

"... Çamaşır makinesi üreticilerinin yaptığı testler sonucunda; Omomatik tüm makinalar ile mükemmel uyum sağlamış ve tüm yıkama programlarında, her sıcaklıkta, her tür çamaşırı tertemiz yıkamıştır... Ayrıca Omomatik, makinenizin suyla temas eden parçalarını paslanmaya karşı korur..."

Evet... S.O.'nun anlattıkları bu kadar... Başka bir şey söylenmesi istendiğinde zavallı adam gene aynı şeyleri söylemektedir... Şimdi bu anlatılanların emlakçılarla ne ilgisi var diyebilirsiniz... Ama unutmayın ki S.O.'nun başına emlakçıda kaldığı süre içinde neler geldiği bilinmiyor... Onu, sürekli olarak bunları söylemeye iten olayları henüz bilmiyoruz... Bildiğimiz tek şey, Şeyediyorum köşesinin bundan sonra paşa çayı içmeye başlayacak olmasıdır... Sıcak çayın tahrip edici bir yanı varken paşa çayı, sivillere zarar vermiyor... Üstelik uyurken horlamıyor...

Geçmiş Zaman Olur ki...

EFLATUN NURİ

Yıl 1941 Geceyarısı alarm sesi. Polis, bekçi düdükleriyle yataklarımızdan fırladık.

Mahallenin "sivil savunma" ekibi çevreye dağılmış. Perde aralıklarından sızan ışıkları gördüklerinde, "Işıkları söndürüün!" diye avaz, avaz bağırıyorlar, kapıları yumrukluyorlardı.

Annem hemen sofaya koşup, merdiven başında kısık yanan gaz lambasına üfledi.

Babam, çoktan yatağından fırlayıp gitmişti. O da mahallenin sivil savunma ekibindeydi.

Annem kardeşimi kucağına almış telaşla ahşap merdivenlerden dörder-beşer inerken, ben de arkalarından bodruma indim.

Bir ara yavaş yavaş merdivenlerden çıkıp, makaralı kağıt perdeyi bir parmak araladım baktım; projektörler gökyüzünü tarıyorlardı İstanbul'un yüksek tepelerinden. Bazen iki, bazen üç büyük ışıktan sopalar, gökyüzüne uzatılmış, devasa floresan lambaları gibiydi.

Birbirleriyle kesişiyor, bazen en uç noktada buluşuyordu. Uçak arıyorlardı!!!

Uzun, korkulu bir bekleyişten sonra alarm sesleri tekrar duyulduğunda polisler de düdük sesleriyle "Bu tehlikeyi de savuşturduk, alarm bitmiştir. Yarına Allah Kerim" der gibiydi.

Bir gün kurabiyeci sırrı abinin sesini duydum:

– Handan hanım... Handan hanım...

Kardeşim:

– Annem evde yok, dedi.

– Nuri nerede?

– Bahçede galiba.

Elimdeki çakıyı duvarın üzerine koyup sokağa çıktım.

– Yaşar'ı gördün mü?

– Hayır, görmedim.

– Sen Arap Nadide'nin çalıştığı evi biliyor musun?

– Evet...

– Çabuk git oraya, acele gelsin Eyüp Kaptan öldü, dedi.

Doğru Altunizade Koşuyolu'ndaki Hikmet'lerin evine geldim. Hikmet'e seslendim. Hikmet pencereden baktı:

– Nadidanım'ı evden acele bekliyorlar.

– Nadidanım burada değil ki! O Cemilanım teyzelerin evinde çalışıyor!..

Şaşırdım...

– Nerede Cemilanımlar'ın evi?

– Dur, geliyorum, götüreyim seni, dedi. Yolda giderken:

– Ben valla Cemilanımı senin büyükannen sanıyordum. Nadidanım, Cemilanım'ın dayını götürdüklerinde çok ağladığını söylemişti de.

– O zaten sulugözlüdür, sonra dayımı da çok sever de ondan.

– Dayımın annesinin adı 'Celile' hanımdır, 'Cemile' değil, demez mi!..

İri bir çınar ağacının bulunduğu bahçeye girdik. Hikmet:

– Cemilanım teyze, Cemilanım teyze, diye bağırdı...

Evden keman sesi geliyordu.

– Dur, dur! Patlama. Geliyorum ayol!..

Kapıda ufak-tefek, elleri boya içinde, yaşlı, ama saçlarının arasına da sarı bir çardak gülü yerleştirmiş bir kadın göründü. Boyalı saçlarını topuz yapmış, topuzun içinden geçen iki kırmızı saplı resim fırçası gördüm. Aynen yaşlı bir Japon Geyşası'na benziyordu. Gözleri sürmeli, kaşları sıfır numara fırçayla çizilmiş gibiydi. Minicik dudaklarını boyamıştı. Burnunda duran gözlüğü, ucundan yakasına kocaman bir çengelli iğneyle tutturulmuştu.

Bir bana, bir Hikmet'e baktı:

– Ne var? dedi...

– Nuri Nadidanım'ı çağırmaya gelmiş.

– Ne yapacakmış Nadidanım'ı? Kadın iş yapıyor ayol!..

– Teyze, Nadidanım teyzenin kocası ölmüş... Onu acele eve çağırıyorlar.

– Ah... ah... ah... Şimdi bunu ona nasıl söylemeli, diye sızlandı. İçeri seslendi:

– Nadide kalfa... Çabuk eve git... Seni evden bekliyorlarmış.

Nadide hanım, elinde koca bir süpürgeyle kapıda gözüktü ve gözü bana takıldı.

Hikmet hemen:

– Teyze, Kaptan Amca ölmüş, demez mi!

Küt! diye bir ses. Nadidanım o uzun boyuyla 'tam ikiseksen' yerde... Cemile hanım:

– Soğan!.. Soğan!.. diyerek içeri koştu...

Sonra iri bir soğanı yere vurdu, vurdu ikiye ayırdı. Arap Nadidanım'ın bembeyaz olmuş, beti-benzi solmuş yüzünde ıslak bir havluyu gezdirdi ve burnuna ezilmiş yarım soğanı sıkıca bastırdı. Hikmet'e:

– Koş, Piraye hanıma... Limon kolonyası varsa iste, dedi...

İkinci Dünya Savaşı'nın en korkunç günlerini yaşıyorduk. Eli silah tutanları askere almışlardı... Ekmek karneyle dağıtılıyordu. Herkes açtı.

Eyüp Kaptan'ın cenazesinde, ağır işiten, gözü bulanık gören beşaltı ihtiyar ile mahallenin çocukları, Benekli Sadettin, Postacının Fuat, Dörtgöz Sait, Kavun Necati, Şişyanak Muammer, Kuyruklu Yaşar (Kaptan'ın torunu), Hanende Seyfi (Huysuz Virjin), Kıvıyım da Veviyim Mübeccel, Arap Nadidanım'ın bir koluna girmiş Leman hanım da öbür kolunda, bitkin, bırakmış, salmış kendini Nadide hanım. Upuzun, simsiyah bir atkı gibi yerlerde sürükleniyordu sanki...

İşte böyle beş-altı ihtiyarla, mahallenin çocukları ile koca albayrağı yarıya inmiş Eyüp Kaptan amcanın tabutunu Burhaniye mahallesinin ta karşı tepelerindeki Küplüce Mezarlığı'na kadar nasıl kazasız-belasız taşıyacaktık?..

Nadide hanımı bir daha görmedik... Sonra Yusuf Paşa'nın evine sığınmış, eskiden birlikte çalıştığı Pervin kalfayla tekrar beraber olmuşlar.

Aradan aylar geçti. Okullar açıldı... Bir gün okula giderken adamın biri sırtında boş bir tabutu yüklemiş gidiyordu. Bir süre sonra Koşuyolu'na saptı. Tabutu taşıyanın arkasına çocuklar takılmış, ben de peşlerinden gittim... Cemilânım'ın evinin önü kalabalıktı. Tabutu Cemilânım'ın bahçesine götürdüler. Arap Nadidanım'ı gördüm, yere çökmüş, elinde koca bir mendil... Gittim, yıkık bir duvarın üzerine oturdum. Bahçeden duvarın üzerine eğilmiş, bir gül dalında küçük bir karınca, gülün yaprağındaki iri, yeşil tırtılı arka bacağından yakalamış çekiyordu. Yabani yulaf sapıyla araya girdim; karınca bana bayağı dikleşti...

Altunizade Camiisi'ne az bir mesafe kalmıştı; alarmlar çalmaya başladı. Cemilânım'ın tabutunu taşıyanlar "Bismillahirrahmanirrahim" diyerek tabutu yere yavaşça bıraktılar. Ve önde yürüyen hoca da ibriğini hızla yere bıraktı... Herkes kaçıştı, saklanacak bir delik buldu kendine. Yalnız Cemilânım'ın kedisi ve bir sokak köpeği kaçmadı. Cemilânım'ın tabutu yerde kalmıştı.

– Buyrun cenaze namazına, dedim.

SAYI: 7... 21 HAZİRAN 1996 CUMA

SAHİBİ: ŞİMERA YAYINCILIK adına Mehmet ÇAĞÇAĞ

Yayın Yönetmeni: Metin ÜSTÜNDAĞ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Kutlu ESENDEMİR

Öküz'e saman ve su verenler: Altay MARTI, Aslan ÖZDEMİR, Atilla ATALAY, Bahadır BARUTER, Bahadır BOYSAL, Can KOZANOĞLU, Can YÜCEL, Can BARSLAN, Cezmi ERSÖZ, Çiğdem ANAT, Derya SAYIN, Devrim SEVİMAY, Eflatun NURİ, Ender ÖZKAHRAMAN, Ercan AKYOL, Erdal BELENLİOĞLU, Ferhan ŞENSOY, Fikret BEKLER, Gani MÜJDE, Güneri İÇÖĞLU, Gürcan TÜRECİ, Halil TURHANLI, Haydar ERGÜLEN, Kemal GÖKHAN, Kutlu ESENDEMİR, Lütfü OFLAZ, Mehmet ÇAĞÇAĞ, Mesut CEYLAN, Mesut KARA, Metin ÜSTÜNDAĞ, Murathan MUNGAN, Muhsin KIZILKAYA, Musa KART, Nihat GENÇ, Orhan KOÇAK, Orhan PAMUK,Ömer HİDAYET, Ömer LAÇİNER, Sezai SARIOĞLU, Sunay AKIN,Tan CEMAL, Tuğrul ERYILMAZ, Tuncay AKGÜN, Tuncel KURTİZ, Tuncer ERDEM, Ümit KIVANÇ, Vedat ÖZDEMİROĞLU, Yavuz TARAN, Yasin ADIYEKE, Yıldırım TÜRKER, Yılmaz ERDOĞAN, Zafer TEMOÇİN **Sayfa Sekreteri:** Aydın ŞAHİN, Ali Ekber USLU **Bilgisayar Tasarım:** Murat YÜCEŞAN - Vesile ÖZDEMİR - Cebrail OKÇU **Montaj:** Kadri Çavuşoğlu **Satış:** Cüneyt AYDIN **İşletme:** Orhan AÇAR **Halkla İlişkiler:** Suzan ÇARK **Muhasebe:** Yaşar AKŞAHİN **Bina Görevlisi:** Yasin ADIYEKE **Tel:** 251 42 44 - 251 57 54, **Fax:** 251 52 67, **Baskı:** Basmat **Dağıtım:** Bir-Yay, **Adres:** İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu/ İSTANBUL

ABONELİK KOŞULLARI

AMERİKA - (UÇAK) 1 yıllık Abone bedeli - 100 $ - 6 aylık Abone bedeli - 50 $ ● UZAKDOĞU - (UÇAK) 1 yıllık Abone bedeli - 125 $ 6 Aylık Abone bedeli - 650 $ ● AVRUPA (POSTA) 1 yıllık Abone bedeli - 100 DM - 6 aylık Abone bedeli - 50 DM ● AVRUPA (UÇAK) 1 yıllık Abone bedeli - 110 DM - 6 aylık Abone bedeli - 55 DM ● YURT İÇİ (POSTA) 1 yıllık Abone bedeli - 3.500.000 TL 6 aylık Abone bedeli - 1.750.000 TL

BANKA HESAP NUMARALARI: Mark hesabı: 3002462 - 0 ● Dolar hesabı: 3002461 - 2 ● TL hesabı: 1100384 -7 ● (Hesap numaralarının hepsi Yapı Kredi Bankası, Parmakkapı Şubesine aittir)

Akşamsefası

ÖKÜZ

Fidel çok insan bir dev
Ağarmış saçları sakallarıyla
Karlı bir dağ
Gözlerinde güleç kardelenler açıyor

Can Yücel

Günü gelince hepsi birer Fidel olabilecek onbinlerce fide'yi siz kesmediniz mi?. Biz, Fidel'in eğilmeyen görkemli duruşunu bildiğimiz kadar sizin o muhteşem bünyenizi de çok iyi tanıyoruz elbette.. Ama o bünyenin, bu kadarını da kaldırabileceğini beklemiyorduk doğrusu.. Vay be, bünye de bünyeymiş ha!.

Akşam Sefası

Fotoğraf: KAAN SAĞANAK (MetinGöktepe Sergisi-ÇGD Arşivi)

HASRETİMDEN CUMARTESİLER ESKİTTİM!.